

अयनवयहविधानपद्धतिप्रारंभः

रवि

चंद्र

मंगल

शनि

केतु

गह

अथनवग्रहस्तोत्रप्रारंभः

श्रीगणेशायनमः॥ ॥अथनवग्रहस्तोत्रप्रारंभः॥ ॥जपाकुसु-
 मसंकाशंकाश्यपेयंमहकृतिम् ॥तमोरिंसर्वपापघ्नं प्रणतोस्मिदिवाक-
 रम्॥१॥दधिशंखतुषाराभंदीरोदाणीवसंभवम् ॥नमामिशशिनंसोमं
 शंभोर्मुकुटभूषणम्॥२॥धरणीगर्भसंभूतंविद्यत्प्रतिसमप्रभम्॥कुमा-
 रंशक्तिहस्तंतंमंगलं प्रणमाम्यहम्॥३॥प्रियंगुकलिकाश्यामंरूपेणाप्र-
 तिमंबुधम्॥सौम्यंसौम्यगुणोपेतंतंबुधं प्रणमाम्यहम्॥४॥देवानांचक्र-
 षीणांचगुरुकांचनसंनिभम्॥बुद्धिभूतंत्रिलोकेशंतंनमामिबृहस्पति-
 म्॥५॥हेमकुंदमृणालाभंदैत्यानांपरमंगुरुम् ॥सर्वशास्त्रप्रवक्तारभार्ग-
 वं प्रणमाम्यहम्॥६॥नीलांजनसमाभासरविपुत्रंयमाग्रजम्॥छाया-
 मार्त्तंडसंभूतंतंनमामिशनैश्वरम्॥७॥अर्धकायंमहावीर्यंचंद्रादित्यवि-
 मर्दनम्॥सिंहिकागर्भसंभूतंतंराहुं प्रणमाम्यहम्॥८॥पलाशपुष्पसंकाशं

तारकायहमस्तकम् ॥ सौंदर्यौदात्मकंधोरंतंकेतुं प्रणमाम्यहम् ॥९॥ इतिव्यास
मुसोर्द्गातंयःपदेत्समाहितः ॥ दिवावायदिवारात्रौविघ्नशान्तिर्भविष्यति ॥१०॥
नरनारीनृपाणांचभवेद्दुःस्वप्ननाशनम् ॥ ऐश्वर्यमतुलंतेषामारोग्यं पुष्टि-
वर्धनम् ॥११॥ ग्रहनक्षत्रजाः पीडास्तस्कराग्निसमुद्भवाः ॥ ताः सर्वाः प्रशमयं-
तिव्यासोब्रूतेनमःशयः ॥१२॥ ॥ इति श्रीव्यासविरचितं आदित्यादिनवग्रह-
स्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ॥ श्रीभास्कराय नमः ॥ ॥ शतानीकउवाच ॥ ॥ क-
थमादित्यमुद्यंतमुपनिषेहिजोत्तम ॥ एतन्मे ब्रूहि विप्रेंद्रप्रपद्येशरणंतव ॥१॥
॥ स्तुमंतुरुवाच ॥ ॥ इदमेव पुरा पृष्टः शंखचक्रगदाधरः ॥ प्रणम्य शिरसा दे-
वमर्जुनेन महात्मना ॥३॥ कुरुक्षेत्रे महासज्जनिवृत्ते भारते रणे ॥ कृष्णनाथं स-
मासाद्य प्रार्थयित्वा ब्रवीदिदम् ॥३॥ ॥ अर्जुन उवाच ॥ ॥ ज्ञानं च धर्मशा-
स्त्राणां गुत्याद्गुत्थतरंतथा ॥ मया कृष्णपरिज्ञातं वाङ्मयं सचराचरम् ॥४॥

५.
२.

सूर्यस्तुतिमयं न्यासं वक्तुमर्हसि माधव ॥ भक्त्या हृच्छामि देवेश कथयस्व प्रसा-
दतः ॥ ५ ॥ सूर्यभक्तिकं रिष्यामि कथं सूर्यं प्रपूजयेत् ॥ तदहं श्रोतुमिच्छामि त्वत्प्रसा-
देन यादव ॥ ६ ॥ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ रुद्रादिदेवतैः सर्वैः पृथेन कथितं म-
या ॥ वक्ष्ये हं सूर्यविन्यासं शृणु पांडव यत्नतः ॥ ७ ॥ अस्माकं यत्त्वया पृष्टमेकं चि-
त्तो भवार्जुन ॥ तदहं संप्रवक्ष्यामि आदिमध्यावसानकम् ॥ ८ ॥ ॥ अर्जुन उवा-
च ॥ ॥ नारायणस्मरन्नेष्टुमिच्छामि त्वं महायशः ॥ कथमादित्यमुद्यंतमुपति-
ष्ठेत्सनातनम् ॥ ९ ॥ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ साधुपार्थ महाबाहो बुद्धि-
मानसि पांडव ॥ यन्मां हृच्छस्व पस्थानंतत्प्रवित्रं विभावसोः ॥ १० ॥ सर्वमंगल-
मांगल्यं सर्वपापप्रणाशनम् ॥ सर्वरोगप्रशमनमायुर्वर्धनमुत्तमम् ॥ ११ ॥
अमित्रदमनं पार्थ संग्रामे जयवर्धनम् ॥ वर्धतं धनसुत्राणामादित्यत्तदयं शृ-
णु ॥ १२ ॥ यच्छ्रुत्वा सर्वपापेभ्यो मुच्यते नात्र संशयः ॥ त्रिषु लोकेषु विख्या-

स्तो.

२

तंनिःश्रेयसकरं परम् ॥१३॥ देवदेवं नमस्कृत्य प्रातरुत्थाय चार्जुन ॥ विघ्नान्वनेक
रूपाणि नश्यन्ति स्मरणादपि ॥१४॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन सूर्यं ग्राहयेत्सदा ॥ आ
दित्यह्मदयं नित्यं जाप्यं तच्छृणु पांडव ॥१५॥ यज्जपान्मुच्यते नंतु दारिद्र्यादाश
दुस्तरात् ॥ लभते च महासिद्धिं बुध्याधिविनाशिनीम् ॥१६॥ अस्मिन्मंत्रे ऋषि
श्छंदो देवता शक्तिरेव च ॥ सर्वमेव महाबाहो कथयामि तवाग्रतः ॥१७॥ मया
ते गोपितं न्यासं सर्वशास्त्रप्रबोधितम् ॥ अथ ते कथयिष्यामि उत्तमं मंत्रमेव च
॥१८॥ ओं अस्य श्री आदित्यह्मदयस्तोत्रमंत्रस्य ॥ श्री कृष्ण ऋषिः ॥ श्री सूर्या-
त्या त्रिभुवनेश्वरो देवता ॥ अनुष्टुप् छंदोऽसि ॥ हरितहरयं दिवाकरं ऋषिरिति
बीजम् ॥ ओं नमो भगवते जितवैश्वानरजातवेदसे इति शक्तिः ॥ ओं नमो भगवते
आदित्याय नम इति कीलकम् ॥ ओं अग्निगर्भदेवता इति मंत्रः ॥ ओं नमो भगव
ते तुभ्यमादित्याय नमो नमः ॥ श्री सूर्यनारायण प्रीत्यर्थे जपे विनियोगः ॥ ॥

॥ अथ न्यासः ॥ ॥ ओं ह्रां अं शुभाभ्यां नमः ॥ ओं ह्रां तर्जनीभ्यां नमः ॥ ओं हूं मध्य
माभ्यां नमः ॥ ओं ह्रैं अनामिकाभ्यां नमः ॥ ओं ह्रौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ओं ह्रः क
रतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ओं ह्रां तृदयाय नमः ॥ ओं ह्रां शिरसे स्वाहा ॥ ओं हूं
शिखायै वषट् ॥ ओं ह्रैं कवचाय हुम् ॥ ओं ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ओं ह्रः अस्त्रा
य फट् ॥ ओं ह्रां ह्रीं हूं ह्रैं ह्रौं ह्रः इति दिग्बन्धः ॥ ॥ अथ ध्यानम् ॥ ॥ मास्वद-
त्वाद्यमौलिं स्फुरदधररूचरं जितंचारुकेशं मास्वं तं दिव्यतेजःकरकमलयुतं
स्वर्णवर्णप्रभाभिः ॥ विश्वाकाशावकाशग्रहपतिशिरवरेभानियश्चोदयादौ स
र्वानंदप्रदाता हरिहरनमितः पातु मां विश्वचक्षुः ॥ १ ॥ पूर्वमष्टदलं पद्मं प्रणवा
दिप्रतिष्ठितम् ॥ मायाबीजंदलाष्टायेयं त्रिसुन्दारयेदिति ॥ २ ॥ आदित्यं भास्करं
मानुरविं सूर्यं दिवाकरम् ॥ मार्तण्डं तपनं चेतिलेखं हस्तयोजयेत् ॥ ३ ॥ दी
प्तासूक्ष्माजयाभद्राविभूतिर्विमला तथा ॥ अमोघाविद्यता चैतिमध्येशीः स

वर्तमानसुखी॥४॥सर्वज्ञःसर्वगश्चैवसर्वकारणदेवता॥सर्वेशंसर्वहृदयंनमामिस
र्वसाक्षिणम्॥५॥सर्वस्त्रासर्वकर्तृचसर्वजीवनपालकः॥हितःस्वर्गापवर्गश्च
भास्करेशानमोस्तुते॥६॥॥इतिप्रार्थना॥॥नमोनमस्तेस्तुसदाविभावसो
सर्वात्मनेसप्तहयायमानवे॥अनंतशक्तिर्मणिभूषणेनददस्वभुक्तिंममभु
क्तिमव्ययाम्॥७॥अर्कतुमूर्ध्निविन्यस्थललाटेतुरविन्यसेत्॥विन्यसेन्नेत्रयोः
सूर्यकर्णयोश्चदिवाकरम्॥८॥नासिकायान्यसेद्भ्रानुंसुखेवैभास्करन्यसेत्॥
पजन्यमोष्ठयोश्चैवतीक्ष्णंजिह्वांतरेन्यसेत्॥९॥स्रवणरितसंकंठेस्कथयोस्ति
म्यतेजसम्॥बाह्वोस्तुपूषणंचैवमित्रंचैष्टतोऽन्यसेत्॥१०॥वरुणंदक्षिणेह
स्तेत्वष्टारंवामतःकरे॥हस्तावुष्णकरःपातुहृदयंपातुभ्रानुमान्॥११॥उदरे
तुमयंविद्यात् आदित्यंनाभिमंडले॥कट्यांतुविन्यसेद्दं सं रुद्रमूर्ध्वंस्तुविन्यसे
त्॥१२॥जान्वोस्तुगोपतिंन्यस्यसवितारंतुजंययोः॥पादयोश्चविवस्वंतंशुन्य

योश्च दिवाकरम् ॥१३॥ वात्यतस्तुतमो धंसंभगमभ्यंतरेन्यसेत् ॥ सर्वंगेषु सह
 स्मांशुं दिग्विदिक्षु भगंन्यसेत् ॥१४॥ ॥ इति दिग्बन्धः ॥ ॥ एष आदित्यविन्या
 सो देवानामपि दुर्लभः ॥ इमं भक्त्या न्यसेत्पार्यसयातिपरमांगतिम् ॥१५॥ काम
 क्रोधकृतांतापात्मुच्यते नान्नसंशयः ॥ सर्पादिभिर्भयं नैव संग्रामेषु पथि च पि
 ॥१६॥ पिपुसं घट्टकालेषु तथा चौरसमागमे ॥ विसंध्यं जपतो न्यासं महापातक
 नाशनम् ॥१७॥ विस्फोटकसमुत्पन्नं तीव्रज्वरसमुद्भवम् ॥ शिरोरोगं नेत्ररोगं स
 र्वव्याधिविनाशनम् ॥१८॥ कुष्ठव्याधिस्तथा दहुरोगाश्च विविधाश्च ये ॥ जपमान-
 स्य नश्यंति शृणु भक्त्या तदर्जुन ॥१९॥ आदित्यो मंत्रसंयुक्त आदित्यो भुवनेश्वरः
 ॥ आदित्यान्नापरो देवो त्यादित्याः परमेश्वरः ॥२०॥ आदित्यमर्चयेद्ब्रह्मा शिव आ-
 दित्यमर्चयेत् ॥ यदादित्यमयं तेजो मम तेजस्तदर्जुन ॥२१॥ आदित्यं मंत्रसंयुक्त-
 मादित्यं भुवनेश्वरम् ॥ आदित्यं ये प्रपश्यंति मां पश्यंति न संशयः ॥२२॥ भिसंध्य

मर्चयेत्सूर्येस्मरेद्भक्त्या तु यो नरः॥ न स पश्यति दारिद्र्यं जन्मनि चार्जुन॥ २३॥
एतत्ते कथितं पार्थ जादित्यह दयं मया॥ मुच्यंते सर्वपापेभ्यः सूर्यलोके महीयते॥
॥ २४॥ नमो भगवते तुभ्यमादित्याय नमो नमः॥ आदित्यः सविता सूर्यः स्वर्गः पूषा
भस्तिमान्॥ २५॥ सुवर्णस्फटिको भानुः स्फुरितो विश्व तापनः॥ रविर्विधो महातेजः
सर्वर्णः सुप्रबोधकः॥ २६॥ हिरण्यगर्भस्त्रिशिरस्तपनो भास्करो रविः॥ मार्त्तं दौ
गोपतिः श्रीमान् कृतज्ञश्च प्रतापवान्॥ २७॥ तमिस्रहा भगो हंसो नासत्यश्च तमो लु
दः॥ शुद्धो विरोचनकेशी सहस्रांशुर्महाप्रभुः॥ २८॥ विवस्वान् पूषणो मृत्युर्मिहिरो जा
मदग्न्यजित्॥ घर्मरश्मिः पतंगश्च शरण्यो मित्रहातपः॥ २९॥ दुर्विलेयगतिः शूरस्ते
जो राशिर्महायशाः॥ शंभुश्चित्रांगदः सौम्यो हव्यकव्यप्रदायकः॥ ३०॥ अंशुमानुत्त
मो देवक्रत्यजुः साम एव च॥ हरिदश्च स्तमोदारः सप्तसप्तिर्मशो विमान्॥ ३१॥ अग्नि
गर्भो दिते पुत्रः शंभुस्तिमिरनाशनः॥ पूषा विश्वं भरो मित्रः सर्वर्णः सुप्रतापवान्

॥३२॥ आतपीमंडलीभास्वानृतपनःसर्वतापनः॥ कृतविम्बो महातेजाःसर्वरत्नम
 योद्भवः॥३३॥ अक्षरश्चाक्षरश्चैव प्रभाकरविभाकरौ॥ चंद्रश्चंद्रांगदःसौम्योह-
 व्यकव्यप्रदायकः॥३४॥ अंगारकोंगदो हस्तीरक्तांगश्चांगवर्धनः॥ बुधोबुद्धासनोबु
 धिर्बुद्धात्माबुधिवर्धनः॥३५॥ बृहद्ब्रह्मबृहद्ब्रह्मासो बृहद्ब्रह्मा बृहद्ब्रह्मस्यतिः॥ शुक्रस्त्वंश
 कुरेतास्त्वंशःशुक्रांगःशुक्रभूषणः॥३६॥ शनिमान्शनिरूपस्त्वंशनैर्गच्छसि सर्वदा
 ॥अवादिरादिशदित्यस्तेजोराशिर्महातपाः॥३७॥ अनादिरादिरूपस्त्वमादित्यो
 दिक्स्तिर्यमः॥ भानुमान्भानुरूपस्त्वस्वर्भानुर्भानुदीप्तिमान्॥३८॥ धूमकेतुर्महाके
 तुःसर्वकेतुरनुत्तमः॥ तिमिरावरणःशंभुःश्वष्ट्रमार्त्तंडएवच॥३९॥ नमःपूर्वायगि
 रयेपश्चिमायनमोनमः॥ नमोत्तरायगिरयेदक्षिणायनमोनमः॥४०॥ नमोनमः
 सहस्रांशोत्थादित्यायनमोनमः॥ नमःपद्मप्रबोधायनमस्तेद्वादशात्मने॥४१॥
 नमोविश्वप्रबोधायनमोभ्राजिष्णुजिष्णवे॥ ज्योतिषेचनमस्तुभ्यंज्ञानार्काय

नमोनमः॥४२॥प्रदीप्तायप्रमलाययुगांतायनमोनमः॥नमस्तेहोतृपतयेष्ट
थिवीपतयेनमः॥४३॥नमोकारवषट्कारसर्वयज्ञनमोस्तुते॥ऋग्वेदादियजुर्वे
दसामवेदनमोस्तुते॥४४॥नमोहाटकवर्णाभिस्तरायनमोनमः॥जघायजय-
भद्रायहरिदम्बायतेनमः॥४५॥दिव्यायदिव्यरूपायग्रहाणांपतयेनमः॥नम-
स्तेशक्तयेनित्यंनमःकुरुकुलात्मने॥४६॥नमस्तेलोकनाथायभूतानांपतयेन
मः॥नमःकैवल्यनाथायनमस्तेदिव्यचक्षुषे॥४७॥त्वंज्योतिस्त्वंद्युतिर्ब्रह्मात्वंवि
ष्णुस्त्वंप्रजापतिः॥त्वमेवरुद्रोरुद्रात्मावायुरग्निस्त्वमेवच॥४८॥योजनानांस
हस्येदंदेशतेदंचयोजने॥एकेननिमिषार्धेनक्रममाणनमोस्तुते॥४९॥नवयो
जनलक्षाणिसहस्रद्विशतानिच॥यावद्दृष्टीप्रमाणेनक्रममाणनमोस्तुते॥
॥५०॥अद्यतश्चनमस्तुभ्यंष्टतश्चसदानमः॥पार्श्वतश्चनमस्तुभ्यंनमस्तेचा
स्तुसर्वदा॥५१॥नमःस्वराभिहंत्रेचसोमसूर्याग्निचक्षुषे॥नमोदिव्यायव्यो

माघसर्वतंत्रमयाय च ॥ ५३ ॥ नमो वेदांतवेद्याय सर्वकर्मादि साक्षिणे ॥ नमो हरि
 तवर्णाय सुवर्णाय नमो नमः ॥ ५४ ॥ अरुणो माघमासे तु सूर्यो वै फाल्गुने तथा ॥ चै
 त्रमासे तु वेदांगो भानुर्वै शाखतापनः ॥ ५५ ॥ ज्येष्ठमासे तपे हिंद आषाढे तपते र
 विः ॥ गभास्तिः श्रावणे मासे यमो भाद्रपदे तथा ॥ ५६ ॥ इषे सुवर्णरेताश्च कार्तिके
 च दिवाकरः ॥ मार्गशीर्षे तपे त्रिभिः पौषे विष्णुः सनातनः ॥ ५७ ॥ पुरुषस्त्वधिके मा
 से मासाधिकेषु कल्पयेत् ॥ इत्येते द्वादशादित्याः काश्यपेयाः प्रकीर्तिताः ॥ ५८ ॥
 उग्ररूपामहात्मानस्तपन्ते विश्वरूपिणः ॥ धर्मार्थकाममोक्षाणां प्रसृष्टा हेतवो नृ
 प ॥ ५९ ॥ सर्वपापहरं चैव मादित्यं संप्रपूजयेत् ॥ एकधा दशधा चैव शतधा च सह
 स्रधा ॥ ६० ॥ तपन्ते विश्वरूपेण सृजन्ति संहरन्ति च ॥ एष विष्णुः शिवश्चैव ब्रह्मा चै
 व प्रजापतिः ॥ ६१ ॥ महेंद्रश्चैव कालश्च यमो वरुण एव च ॥ नक्षत्रग्रहताराणामधि
 पो विश्वतापनः ॥ ६२ ॥ वायुरग्निर्धनाध्यक्षो भूतकर्ता स्वयं प्रभुः ॥ एष देवो हि देवा

नांसर्वमाप्यायते जगत् ॥ ६२ ॥ एष कर्त्ता हि ष्टानां संहर्त्ता रक्षकस्तथा ॥ एष लो-
कान्तु लोकश्च सप्तदीपाश्च सागराः ॥ ६३ ॥ एष पातालसप्तस्थो देत्यदानवराक्षसाः
॥ एष धाता विधाता च बीजं क्षेत्रं प्रजापतिः ॥ ६४ ॥ एष एव प्रजानित्यं संवर्धयति
रश्मिभिः ॥ एष यज्ञः स्वधा स्वाहा ह्रीः श्रीश्च पुरुषोत्तमः ॥ ६५ ॥ एष भूतात्मको दे-
वः सूर्यो व्यक्तः सनातनः ॥ ईश्वरः सर्वभूतानां परमेशी प्रजापतिः ॥ ६६ ॥ कला-
त्मा सर्वभूतात्मा वेदात्मा विश्वतोमुखः ॥ जन्ममृत्युजराव्याधिसंसारभयना-
शनः ॥ ६७ ॥ दारिद्र्यव्यसनध्वंसी श्रीमान् देवो दिवाकरः ॥ विकर्त्तनो विवश्वांश्च मा-
र्जडो भास्करो रविः ॥ ६८ ॥ लोकप्रकाशकः श्रीर्माँल्लोकचक्षुर्ग्रहेश्वरः ॥ लोकसा-
क्षी त्रिलोकेशः कर्त्ता हिर्त्ता तमिस्रहा ॥ ६९ ॥ तपनस्तापनश्चैव शरत्चिः स साश्ववा-
हनः ॥ गगनस्तिहस्तो ब्रह्मण्यः सर्वदेवेन मस्कृतः ॥ ७० ॥ आयुरारोग्यमैश्वर्यं नरा-
नार्यश्च मंदिरं ॥ यस्य प्रसादात्संतुष्टिरदित्यहदयं जपेत् ॥ ७१ ॥ इत्येते नानिभिः

पार्थिआदित्यंस्तौतिनित्यशः॥प्रातरुत्थायकौंतेयतस्यरोगभयंनहि॥७२॥पात-
 कान्मुच्यतेपार्थव्याधिभ्यश्चनसंशयः॥एकसंध्यंदिसंध्यंवासर्वपापैःप्रमुच्यते॥
 ॥७३॥त्रिसंध्यंजपमानस्तुपश्येच्चपरमंपदम्॥यदह्नात्कुरुतेपापंतदह्नात्प्रति-
 मुच्यते॥७४॥यद्वाज्यात्कुरुतेपापंतद्वाज्यात्प्रतिमुच्यते॥दहुस्फोटककुशानिमं-
 डलानिविषूचिका॥७५॥सर्वव्याधिमहारोगभूतबाधास्तथैवच॥डाकिनीशा-
 किनीचैवमहारोगभयंकुतः॥७६॥येचान्येदुष्टरोगाश्चन्वरातिसारकादयः॥
 जपमानस्यनश्यंतिजीवेच्चशरदंशतम्॥७७॥संवत्सरेणमरणंयदातर-
 ध्रवंभवेत्॥अशीर्षोपश्यतिच्छायांमहोरात्रंभयंजय॥७८॥यस्त्विदंपवते
 भक्त्याभानोवरिमहात्मनः॥प्रातःस्नानेकृतेपार्थएकाग्रकृतमानसः॥७९॥
 स्रवर्णचक्षुर्मवतिनचांधस्तुप्रजायते॥पुत्रवान्पुनसंपन्नोजायतेचारुजःस-
 र्वी॥८०॥सर्वसिद्धिमवाप्नोतिसर्वत्रविजयीभवेत्॥आदित्यह्दयंपुपयंसूर्य

नामविष्णुषितम् ॥८१॥ अत्मानिस्विलं पार्थ सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ अतः परतरं ना
 स्तिसिद्धिर्कामस्य पांडव ॥८२॥ एतज्जपस्वकोतेय येन श्रेयोत्यवाप्स्यसि ॥ आदि
 त्यत्तदयं नित्यं यः पठेत्स समाहितः ॥८३॥ भूणहामुच्यते पापात्कृतघ्नो ब्रह्मघात
 कः ॥ गोघ्नः सारापो दुर्भोजी दुःप्रतिग्रहकारकः ॥८४॥ पातकानि च सर्वाणि दहत्ये
 व न संशयः ॥ य इदं शृणुयात्स्वजपेद्वापि समाहितः ॥८५॥ सर्वपापविशुद्धात्मा
 सूर्यलोके महीयते ॥ अपुत्रो लभते पुत्रान्निर्धनो धनमाप्नुयात् ॥८६॥ कुरोगी
 मुच्यते रोगा इत्ययः पठते सदा ॥ यस्त्वादित्यदिने पार्थ नाभिमात्रजले स्थितः
 ॥८७॥ उदयान्च लभारूढं भास्करं प्रणतस्थितः ॥ जपते मानवो भक्त्या शृणुयाद्वा
 पि भक्तिः ॥८८॥ स याति परमं स्थानं यत्र देवो दिवाकरः ॥ अभिन्नदमनं पार्थ यदा क
 र्त्तुं समारभेत् ॥८९॥ तदा प्रतिवृत्तिं कृत्वा शत्रोश्चरणपांसुभिः ॥ आक्रम्य वामप
 देन आदित्यत्तदयं जपेत् ॥९०॥ एतन्मंत्रं समाहूय सर्वसिद्धिं परमाम् ॥

॥ ओं ह्रीं हिमाली दं स्वाहा ॥ ओं ह्रीं निली दं स्वाहा ॥ ओं ह्रीं माली दं स्वाहा ॥ इति मं
 त्रः ॥ ॥ त्रिभिश्चरोगी भवति ज्वरी भवति पंचभिः ॥ जपेस्तु सप्तभिः पार्थ राक्ष-
 सी तनुमा विशेत् ॥ ९१ ॥ राक्षसेनाभिभूतस्य विकारा नृशृणु पांडव ॥ गीयते नृ-
 त्यते नग्न आस्फोटयति धावति ॥ ९२ ॥ शिवारुतं च कुरुते हसते क्रंदते पुनः ॥ एवं
 संपीड्यते पार्थ यद्यपि स्यान्महेश्वरः ॥ ९३ ॥ किंपुनर्मानुषः कश्चिच्छोचाचारवि-
 वर्जितः ॥ पीड्यते च न संदेहो ज्वरो भवति दारुणः ॥ ९४ ॥ यदा चानुग्रहं तस्य कर्तुं
 मिच्छेच्छुभं करम् ॥ तदा सलिलमादाय जपेन्मंत्रमिदं बुधः ॥ ९५ ॥ नमो भगव-
 ते तुभ्यमादित्याय नमो नमः ॥ जयाय जयमद्राय हरिदश्वाय ते नमः ॥ ९६ ॥ स्ना-
 पयेत्तेन मंत्रेण शतं भवति नान्यथा ॥ अन्यथा च भवेद्दोषो नश्यते नात्र संशयः
 ॥ ९७ ॥ अतस्ते निखिलः प्रोक्तः पूजां चैव निबोध मे ॥ उपलिप्तेश्चौदेशो नियतो
 वाग्यतः शुचिः ॥ ९८ ॥ घृतं वा चतुरस्रं वा लिप्तं भूमौ लिखेच्छुचिः ॥ त्रिधा तत्र लि-

स्वेत्यद्यमष्टपत्रंसकणिकम् ॥९९॥ अष्टपत्रंस्त्रिस्वेत्यद्यं लिप्तगोमयमंडले ॥ पूर्व
 पत्रेलिस्वेत्सूर्यमाग्नेय्यांतुरविंन्यसेत् ॥१००॥ याम्यायांचविवस्वतं नैर्ऋत्यांतुम
 गंन्यसेत् ॥ प्रतान्च्यांवरुणंविद्यात्वायव्यांमित्रमेवच ॥१०१॥ आदित्यसुत्तरेपत्रेई
 शान्यांविष्णुमेवच ॥ मध्येतुभास्करंविद्यात्क्रमेणैवसमर्चयेत् ॥१०२॥ अतःपरत
 रं नास्तिसिद्धिस्तमस्यपांडव ॥ महातेजःसमुद्यंतं प्रणमेत् सकृतांजलिः ॥१०३॥ सकेस
 राणिपद्मानिकरवीराणि चार्जुन ॥ तिलतंडुलसंयुक्तं कुशगंधोदकेनच ॥१०४॥ र
 क्तचंदनमिश्राणिकृत्वा वैताम्बभाजने ॥ धृत्वाशिरसितस्यात्रंजानुष्यांधरणींस्पृ
 शेत् ॥१०५॥ मंत्रपूतंगुडाकेशचार्य्यंदद्याद्भस्मस्तये ॥ सायुधंसरयंचैवसूर्यमावा
 हयाम्यहं ॥१०६॥ स्वागतोभव ॥ सुप्रतिष्ठितोभव ॥ सन्निधोभव ॥ सन्निहितोभ-
 व ॥ संमुखोभव ॥ इतिपंचसुद्राः ॥ ॥ स्फुटयित्वा र्हयेत्सूर्यं भाकिं मुक्तिं लभेन्नरः
 ॥१०७॥ ओं श्रीं विद्यां किलिकिलिकटकेष्टसर्वार्थसाधनाय स्वाहा ॥ ओं श्रीं ह्रीं नूः

शय ॥ सर्वलोकेषु विश्वात्मा सर्वात्मा सर्वदर्शकः ॥ १५ ॥ नमो भगवते सूर्यकु
ष्ठरोगान् विस्वंडय ॥ आयुरारोग्यमेवैश्वर्यं देहि देवनमोस्तुते ॥ १५ ॥ नमो भग
वते तुभ्यमादित्याय नमोनमः ॥ ओं अक्षय्यतेजसे नमः ॥ ओं सूर्याय नमः
॥ ओं विश्वसूक्तये नमः ॥ ॥ आदित्यं च शिवं विद्यात् शिवमादित्यरूपिणम्
॥ उभयोरंतरं नास्ति आदित्यस्य शिवस्य च ॥ १६ ॥ एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं पुरु
षो वै दिवाकरः ॥ उदये ब्रह्मणो रूपे मध्यान्हे तु महेश्वरः ॥ १७ ॥ अस्तमाने स्व
यं विष्णुस्त्रिमूर्तिश्च दिवाकरः ॥ नमो भगवते तुभ्यं विष्णवे प्रभविष्णवे ॥ १८
॥ ममेदमर्घ्यं प्रतिगृह्य देव देवाधिदेवाय नमोनमस्ते ॥ श्रीसूर्याय सांगाय सा
परिवाराय श्रीसूर्यनारायणायैदमर्घ्यम् ॥ १९ ॥ हिमघ्नाय तमोघ्नाय रक्षोघ्ना
य च ते नमः ॥ कृतघ्नाय सत्याय तस्मै सूर्यात्मने नमः ॥ २० ॥ जयोजयश्च किज
योजितप्राणो जितश्रमः ॥ मनोजवो जितक्रोधो वाजिनः सप्तकीर्तिताः ॥ २१ ॥

२.
१०

हरितहृषरथं दिवाकरं कनकमयां तु जरेणुपिंजरम् ॥ प्रतिदिनमुदयेन वनवंशर-
णसुपैमिहिरण्यरेतसम् ॥ २२ ॥ नतं व्यालाः प्रबाधंते न व्याधिभ्यो भयं भवेत् ॥
न नागेभ्यो भयं चैव न च भूतभयं क्वचित् ॥ २३ ॥ अग्निशत्रुभयं नास्ति पार्थिवे
भ्यस्तथैव च ॥ दुर्गतिं तरते यो रां प्रजां चलभते पशून् ॥ २४ ॥ सिद्धिकामो लभे
त्सिद्धिं कन्याकामस्तु कन्यकाम् ॥ एतत्पदेत्स कौंतेय भक्तियुक्तेन चेतसा ॥
॥ २५ ॥ अश्वमेधसहस्रस्य वाजयेयशतस्य च ॥ कन्याकोटिसहस्रस्य दत्तस्य
फलमाप्नुयात् ॥ २६ ॥ इदमादित्यहृदयं यो धीते स ततं नरः ॥ सर्वपापविशुद्धा
त्मा सूर्यलोके महीयते ॥ २७ ॥ नास्त्यादित्यसमो देवो नास्त्यादित्यसमा गतिः ॥
प्रत्यक्षो भगवान् विष्णुर्येन विश्वं प्रतिष्ठितम् ॥ २८ ॥ नवतिर्येजिनं लक्षं सहस्रा
णि शतानि च ॥ यावद्दृष्टीप्रमाणेन तावच्चरति मास्करः ॥ २९ ॥ गवां शतसहस्र
स्य सम्यक् दत्तस्य यत्फलम् ॥ तत्फलं लभते विद्वान् शांतात्मा स्तौति योरविम् ॥

स्तो.

१०

॥३०॥ योधीनेसूर्यत्तदयंसकलंसफलंभवेत् ॥ अशनां ब्राह्मणां नान्वलेखयि
त्वासमर्पयेत् ॥३१॥ ब्रह्मलोकचरुषीणां च जायते मानुषोपि वा ॥ जातिस्मरत्त्व
माप्नोति शुद्धात्मानात्र संशयः ॥३२॥ अजायलोकत्रयपावनाय भूतात्मने गो-
पतये वृषाय ॥ सूर्याय सर्वप्रलयान्तरकाय नमो महाकारुणिकोत्तमाय ॥३३॥
विवस्वते ज्ञानभृतांतरात्मने जगत्पदपाय जगद्धितैषिणे ॥ स्वयंभुवे दीप्तसह
स्वचक्षुषे सरोत्तमायाभितते जसे नमः ॥३४॥ सरेरेरनेकैः परिसेविताय हिर
ण्यगर्भाय हिरण्मयाय ॥ महात्मने मोक्षपदाय नित्यं नमोस्तुते वासरकारणा
य ॥३५॥ आदित्यश्चार्चितो देव आदित्यः पश्यं पदम् ॥ आदित्यो मातृको भूत्वा-
आदित्यो वाङ्मयं जगत् ॥३६॥ आदित्यं पश्यते भक्त्या मां पश्यति ध्रुवं नरः ॥
नादित्यं पश्यते भक्त्या न स पश्यति मां नरः ॥३७॥ त्रिगुणं च धितं त्वं च त्रयो देवा
स्त्रयो गनयः ॥ त्रयाणां च निमूर्तिस्त्वं तुरीयस्त्वं नमोस्तुते ॥३८॥ नमः सवित्रे

जगदेकचक्षुषेजगत्प्रसूतिस्थितिनाशहेतवे ॥ त्रयीमयायत्रिगुणात्मधारिणे विरिञ्चिनारायणशंकरात्मने ॥ ३९ ॥ यस्योदयेनेहजगत्प्रबुध्यते प्रवर्तते च स्थिलकर्मसिद्धये ॥ ब्रह्मेन्द्रनारायणरुद्रवन्दितः स नः सदायच्छतुर्भंगलं रविः ॥ ४० ॥ नमोस्तु सूर्याय सहस्ररश्मये सहस्रशारवान्वितसंभवात्मने ॥ सहस्रयोगोद्भवभावभागिने सहस्रसंख्यायुगधारिणे नमः ॥ ४१ ॥ यन्मण्डलं दीप्ति करं विशालं रत्नप्रभं तीव्रमनादिरूपम् ॥ दारिद्र्यदुःखक्षयकारणं च पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४२ ॥ यन्मण्डलं देवगणैः सुपूजितं विप्रैः स्तुतं भावनमुक्तिकोविदम् ॥ तं देवदेवं प्रणामामि सूर्यपुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४३ ॥ यन्मण्डलं ज्ञानमयं त्वगम्यं त्रैलोक्यपूज्यं त्रिगुणात्मरूपम् ॥ समस्ततेजोमयदिव्यरूपं पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४४ ॥ यन्मण्डलं गूढमतिप्रबोधंधर्मस्य वृद्धिं कुरुते जानानां ॥ तत्सर्वपापक्षयकारणं च पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४५ ॥

त्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४५ ॥ यन्मंडलं व्याधिविनाशदक्षं यद्व्यजुः सामसं प्र
गीतम् ॥ प्रकाशितं येन च भूर्भुवः स्वः पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४६ ॥ य
न्मंडलं वेदविदो वदंति गायंति यच्चारणसिद्धसंघाः ॥ यद्योगिनो योगजुषां च
संघाः पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४७ ॥ यन्मंडलं सर्वजनेषु पूजितं ज्योति
श्च कुर्यादिह मर्त्यलोके ॥ यत्कालकलादिमनादिरूपं पुनातु मां तत्सवितुर्व
रेण्यम् ॥ ४८ ॥ यन्मंडलं विष्णुचतुर्मुखारव्यं यदक्षरं पापहरं जनानाम् ॥ य
त्कालकल्यक्षयकारणं च पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४९ ॥ यन्मंडलं वि
श्वसृजां प्रसिद्धमुत्पत्तिरक्षाप्रलयप्रगल्भम् ॥ यस्मिन् जगत्संहरते शिव
लं च पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ५० ॥ यन्मंडलं सर्वगतस्य विष्णोरात्मा
परं धाम विशुद्धतलम् ॥ सूक्ष्मांतरैर्योगिपथात्तु गम्यं पुनातु मां तत्सवितुर्व
रेण्यम् ॥ ५१ ॥ यन्मंडलं ब्रह्मविदो वदंति गायंति यच्चारणसिद्धसंघाः ॥ य

मंडलं वेदविदः स्मरन्ति पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ५२ ॥ यन्मंडलं वेदविदो
 पगीतं यद्योगिनां योगपथानुगम्यम् ॥ तत्सर्ववेदं प्रणमामि सूर्यं पुनातु मां त-
 त्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ५३ ॥ मंगलाष्टमिदं पुण्यं यः पठेत्स ततं नरः ॥ सर्वपापवि-
 शुद्धात्मा सूर्यलोके महीयते ॥ ५४ ॥ ध्येयः सदा सवितुर्मंडलमध्यवती नाराय-
 णः सरसि जासनसंनिविष्टः ॥ केयूरवान्मकरकुंडलवान्किरीटीहारी हिर-
 ण्मयवपुर्धृतशंखचक्रः ॥ ५५ ॥ स शंखचक्रं रविमंडले स्थितं कुशशयाक्रां-
 तमनंतमच्युतम् ॥ भजामि बुद्ध्या तपनीयमूर्तिसरोत्तमं चित्रविभूषणो-
 ज्ज्वलम् ॥ ५६ ॥ एवं ब्रह्मादयो देवाः क्रषयन्त्यतपोधनाः ॥ कीर्तयन्ति स्मरन्त्येवं
 देवं नारायणं विभुम् ॥ ५७ ॥ वेदवेदांगशरीरं दिव्यदोषिकरं परम् ॥ रक्षोघ्नं
 रक्तवर्णं च सृष्टिसंहारकारकम् ॥ ५८ ॥ एकचक्रं रथो यस्य दिव्यः कनकमू-
 षितः ॥ समेभवतु संप्रीतः पद्महस्तो दिवाकरः ॥ ५९ ॥ आदित्यः प्रथमन्ना

मद्वितीयंतुदिवाकरः॥तृतीयंभास्करःप्रोक्तंचतुर्थंतुप्रभाकरः॥६०॥पंचमं
तुसहस्रांशःषष्ठंचैवत्रिलोचनः॥सप्तमंहरिदश्वश्चअष्टमंचविभावसः॥६१
॥नवमंदिनकृत्प्रोक्तंदशमंद्वादशात्मकम्॥एकादशंचयीमूर्तिर्द्वादशंसूर्यए
वच॥६२॥द्वादशादित्यनामानिप्रातःकालेपदेनरः॥दुःस्वप्ननाशनंचैवसर्व
दुःखंचनश्यति॥६३॥ददुकुष्ठहरंचैवदारिद्र्यंहरतेध्रुवम्॥सर्वतीर्थप्रदंचैव
सर्वकामप्रवर्धनम्॥६४॥यःपदेत्यातरुत्यायमन्त्यानित्यमिदंनरः॥सौरभ्य
मायुस्तथारोग्यंलभतेमोक्षमेवच॥६५॥अग्निमीलेनमस्तुभ्यमिषेत्योजैस्व
रूपिणो॥अग्नआयाहिवीतस्त्वनमस्तेज्योतिषांपते॥६६॥शन्नोदेवीनमस्तुभ्यं
जगच्चक्षुर्नमोस्तुते॥पंचमायोपवेदायनमस्तुभ्यंनमोनमः॥६७॥पद्यासनः
पद्यकरःपद्यगर्भसमद्यतिः॥सप्ताश्वरथसंयुक्तोद्विभुजःस्यात्सदारविः॥६८
॥आदित्यस्यनमस्कारंयेकुर्वन्तिदिनेदिने॥जन्मांतरसहस्रेषुदारिद्र्यंनोपजा-

यते ॥ ६९ ॥ उदयगिरिमुपेतं भास्वरं पद्महस्तं निखिलभुवननेत्रं रत्नरत्नोपमे-
यम् ॥ तिमिरकरिभृगेंद्रबोधकं पद्मिनो नां सरवरमभिवंदे संदरं विश्वबंधम्
॥ ७० ॥ ॥ इति श्रीमविष्णोत्तरपुराणेश्रीकृष्णार्जुनसंवादे आदित्यहृदयं
समाप्तम् ॥ ॥ ७१ ॥ अथ विरुद्धचंद्रस्य शांतिर्लिख्यते ॥ ॥ जन्मकाले गो-
चरे च दशास्वंतर्दशास्तु ॥ चंद्रे विरुद्धे लोकानां पीडा स्यात्तद्विधानतः ॥ १ ॥ ज-
न्मकालेष्टमेषष्टे चंद्रे मृत्युर्न संशयः ॥ पापयुक्ते महत्कष्टं तच्छांतिरभिधीयते
॥ २ ॥ स्रजं संपंडितं शांतं विद्वांसं ब्राह्मणं कविम् ॥ तं पृच्छेत्सुविनीतात्मा पी-
डा चंद्रोद्भवा यदि ॥ ३ ॥ जपं दानं तथा होमं प्रकर्त्तव्यं चृणाभिह ॥ ब्राह्मणेन तत्र
तत्कुर्यात्तज्ज्योतिःशास्त्रानुसारतः ॥ ४ ॥ जपे चंद्रमसं पूर्वे गायत्र्या लक्षजाप-
कम् ॥ शिवपूजाय वा कुर्याद्दुग्धेन च जलादिना ॥ ५ ॥ दानं स्वशक्त्या कर्त्तव्यं वि-
त्तशाल्यं विवर्जयेत् ॥ चंद्रदानं प्रवक्ष्यामि लोकानां हितकाम्यया ॥ ६ ॥ राजति-

द्यौर्गुलामूर्तिः कार्याचंद्रस्यभिर्मला ॥ तां पूजयेच्चंद्रनाथैः कर्पूरागरुधूपकैः ॥ ७॥
पुष्पैर्नानाविधैश्चैवजलजैः कमलैस्तथा ॥ नीराजनैश्चनैवेद्यैः पयोभिरन्वितैस्त
था ॥ ८॥ अर्घ्यदद्याच्चंद्रमसेभक्त्याप्रयतमानसः ॥ नारिकेरेण पूगेन कालोचित
फलेन वा ॥ ९॥ चंद्रध्यानं प्रवक्ष्यामिलोकानां पुष्टिहेतवे ॥ ध्यानं यस्य शशांकस्य पी
डोपद्रवनाशनम् ॥ १०॥ श्वेतवर्णं शीतरश्मिं द्विभुजं भुवनार्चितम् ॥ गदावरयं
शांतमिंदुमंडलसंस्थितम् ॥ ११॥ मृगारूढं हि जं शांतं त्यौषधीशं वरप्रदम् ॥ रोहि
णीसहितं ध्यायेत्सर्वकामफलप्रदम् ॥ १२॥ सदाशिलासोऽमलधिः सकामो न
क्ताधिपकुंभितकृष्णकेशः ॥ कफनिलात्मां बुजयन्नेभ्रोनक्षत्रनाथः स भ
गोतिगौरः ॥ १३॥ एवं ध्यानं चंद्रमसः स्तवपूर्वसनातनम् ॥ प्रांजलिः प्रयतो भू
त्वा जितवाक्कायमानसः ॥ १४॥ नमश्चंद्राय शशिने नमस्ते तारकाधिप ॥ औष
धीशाय च नमः शर्वरीपतये नमः ॥ १५॥ अजचंद्रनमस्तुभ्यं नमस्ते शिवरूपि

णे॥सोमायसौम्यरूपायनमस्तेमृतरूपिणे॥१८॥अत्रिपुत्रायाधिजायद्विज
राजनमोस्तुते॥यामिनीशायशुद्धायकलाधीशायतेनमः॥१७॥काल्ययकाल
रूपायनमस्तेकालसाक्षिणे॥कालांगायनमस्तुभ्यंकालकर्त्रेणमोनमः॥१८॥
तमोलुदायतमसेतमिस्त्रपतयेनमः॥नमस्तेदक्षसुरवेकाममित्रायतेनमः॥
॥१९॥कुमुदनप्रबोधायदक्षायचनमोनमः॥मृगांकायचक्षेत्रायक्षेत्राधीशाय
तेनमः॥२०॥क्षपाचरायक्षेमायक्षेत्राधीशायतेनमः॥सागरायनमस्तुभ्यंनमस्ते
सागरात्मज॥२१॥एवंकृत्वास्तुतिंभक्त्यादंडवत्प्रणमैर्दुभि॥प्रोजलिःपुनरुत्थाप
वारंवारंनमेत्सधीः॥२२॥ ॥अथमंडलपूजा॥ ॥मंडलंचतुरस्रचषोड-
शांगुलसंमितम्॥कारयेद्राजतंसुदंतदभावेचतंडुलाः॥२३॥चतुर्दिक्कनाम
भिस्तेःपूजयेच्छशालांलनम्॥मध्येमूर्तिसमालिरव्यपूजयेच्चंदनादिभिः॥
॥२४॥पूर्वेषदनामभिःपूज्यःपंचमिथ्वततस्तथा॥ओषधीशःक्षपानाथोहि

जराजोहिमांशकः॥२५॥सोमश्चरात्रिनायश्चतारकेशोहिमद्यतिः॥हरिणांक-
शशांकश्चसुधारश्मिनिशाकरः॥२६॥इंदुश्चाजश्चनाक्षत्रकलानिधिरपांगतिः
॥कौमुदीशोत्रिपुत्रश्चलक्ष्मीघ्नाताशशीविधुः॥२७॥एतानिसोमनामानिपू-
र्वादिदिक्षन्वक्रमात्॥तंडुलैःशतपत्रैश्चसौवर्णैराजतैस्ततः॥२८॥ज्येष्ठमासे
द्वितीयायांमृगक्षैःसोमवासरे॥मृगसंस्थेर्वीपूजासूर्यपर्वशताधिका॥२९॥सं-
पूजयेच्चंद्रमसंत्यमुनाविधिनानर॥सर्वाणिस्तस्यसिद्ध्यन्तिधनधान्यादिसंयु-
ताः॥३०॥विजयीसर्वलोकेषुपुत्रपौत्रसमन्वितः॥ऋषिःस्वतंत्रःसततमायु-
रारोग्यमेवच॥३१॥अपेतांशकंतंडुल्यश्चवंशपात्रान्वितंतथा॥मुक्ताफलंचक-
पूरंकांस्यपात्रंचशर्करा॥३२॥षण्मासंपूजयेत्सोमंतथान्वत्सरावधि॥ब्राह्म-
णान्मोजयेद्भक्त्यादंपतीं परिदापयेत्॥३३॥घृतंरोष्यंचवृषभंपूगानिचयट-
स्तथा॥सौवर्णीर्दक्षिणादेयावित्तशाब्धं विवर्जयेत्॥३४॥दैवज्ञंशाश्वतंयज्ञं

क्रियासुनिष्ठं हि जम् ॥ सवर्णेन च वस्त्रेण नानाभोगैः समर्चयेत् ॥ ३५ ॥ एवं
 संपूज्य देवेशं प्रार्थयेच्छशलां च नमः ॥ पीडानाशकरं वंदे त्वामहं शरणं गतः ॥ ३६ ॥
 रोहिणीशः स्रग्धामूर्तिः स्रग्धाभावः स्रग्धाशनः ॥ विषमस्थानसंभूतां पीडानाशाय
 मे विधुः ॥ ३७ ॥ ॥ इति श्री स्कंदपुराणे उमामहेश्वरसंवादे चंद्रपूजाविधिः ॥ ॥
 ॥ अथ भिन्नपूजाविधिः ॥ ॥ हिजराजशुरुश्रेष्ठताराधीशा विनंदनः ॥ औषधी
 नां च राजानं सोमभावाहयाभ्यहम् ॥ १ ॥ अहो चंद्रजगत्याणामुना विषयोद्भव
 ॥ वरप्रदगदापाणे श्वेतवर्णाभिगोत्रजः ॥ २ ॥ दशाश्ववाहनागच्छ उमारूपसम
 न्वितः ॥ तद्भूले देवमंत्रेण मंत्रेण त्वग्निनार्चितः ॥ ३ ॥ रोहिणीशः स्रग्धामूर्तिः स्रग्धा
 मान्नः स्रग्धाशनः ॥ विषमस्थानसंभूतां पीडानाशाय मे विधुः ॥ ४ ॥ ग्रहाराज्यं प्रय-
 च्छंति ग्रहाराज्यं हरंति च ॥ ग्रहैश्च व्यापितं सर्वं त्रैलोक्यं स चराचरम् ॥ ५ ॥ ॥
 ॥ इति श्री स्कंदपुराणे उमामहेश्वरसंवादे चंद्रस्तोत्रं समाप्तम् ॥ ॥ अथ भौम

स्तोत्रपाठोलिरव्यते॥ ॥युधिष्ठिरउवाच॥ ॥कथयस्वप्रसादेनकृष्णघ्नंव्रतसु-
त्तमम्॥पुत्रदंसर्वरोगघ्नंसर्वकामफलप्रदम्॥१॥ ॥श्रीकृष्णउवाच॥ ॥शृ-
णुराजन्प्रयत्नेनसर्वकामफलप्रदम्॥सर्वरोगहरंपुण्यंपुत्रपौत्रविवर्धनम्॥
॥२॥मंगलस्यव्रतंसार्थप्रत्यक्षफलदंनृणाम्॥गौतमेनपुरापृष्टोलोहितांगोम-
हाग्रहः॥३॥कथयस्वप्रसादेनव्रतंपूजार्चनंस्वकम्॥मंत्रमाराधनंदानंजाप्यंदानं
यद्भुवनत्रये॥४॥ ॥मंगलउवाच॥शृणुगौतमयत्नेनमद्भुतस्यविधिंशुभम्॥
मंत्रमाराधनंदानंपवित्रंसर्वदेहिनाम्॥५॥स्नात्वा नद्यांतडागेवाप्रत्यूषेष्टौ
मवासरे॥संतर्प्यपितृदेवांश्चरत्तंबरधरःशुचिः॥६॥सुसमेष्टुप्रदेशैचगो-
मयेनोपलेपिते॥आधायशुद्धकलशंत्रिकोणेमंडलेसमम्॥७॥तत्रसंस्थाप-
येद्गौमंशूलशक्तिगदाधरम्॥वरदंमेषमारूढंरक्तचंदननिर्मितम्॥८॥पूजा-
तत्रप्रकर्त्तव्यारक्तपुष्पैःसुभक्तिजः॥ ॥मंगलायनमः१॥भूमिपुत्रायनमः॥

॥२॥ऋणहर्त्रे नमः ॥ धनप्रदाय नमः ॥४॥स्थिरासनाय ॥५॥महाकायाय नमः
॥६॥सर्वकामविरोधकाय ॥७॥लोहिताय नमः ॥८॥लोहितांगाय ॥९॥सामगा
नकृपाकराय ॥१०॥धरात्मजाय नमः ॥११॥कुजाय नमः ॥१२॥रक्ताय ॥१३॥भूमिदा
य नमः ॥१४॥भूमिनंदनाय ॥१५॥अंगारकाय नमः ॥१६॥यमाय ॥१७॥सर्वरोग
प्रहारिणे नमः ॥१८॥सृष्टिकर्त्रे नमः ॥१९॥प्रहर्त्रे नमः ॥२०॥सर्वकामफलप्रदाय ॥२१
॥अग्निर्मुर्द्धा इति मंत्रेण पूजा ॥ उज्जयिन्यां समुत्पन्नमोमोमौमवतुर्भुज ॥ मार
हजकुले जातमूलशक्तिगदाधर ॥१०॥मेषमारूढवरदस्कंधप्रायातिविक्रम ॥ प्र
सीददेवदेवेशविघ्नहारिन्धरात्मज ॥११॥गृहाणार्घ्यमयादत्तं मम शांतिप्रदो भ
व ॥ अयमंत्रः ॥ धरणीगर्भसंभूतं विष्णुत्वं तिसमप्रभम् ॥ कुमारं शक्तिहस्तं
चमंगलं प्रणमाम्यहम् ॥१३॥ इति नमस्कारमंत्रः ॥ मंगलो भूमिपुत्रस्तु ऋण
हर्ता धनप्रदः ॥ स्थिरात्मजो महाकायः सर्वकामविरोधकृत् ॥१४॥लोहितो-

लोहितांगश्चसामगानरूपाकरः॥धरात्मजःकुजोरत्नोभूमिदोभूमिनंदनः॥
॥१५॥अंगारकोद्यमश्चैवसर्वरोगप्रहारकः॥सृष्टिकर्त्ताप्रहर्त्ताचसर्वकामफल
प्रदः॥१६॥एतानिकुजनामानिप्रातरुत्थाययःपठेत्॥ऋणंनजायतेतस्यध-
नमाप्नोत्यसंशयः॥१७॥ऋणरेखाप्रकर्तव्यांगारकस्यतथायतः॥तांचप्रमार्ज-
येद्यस्तुवामपादेनभावुकः॥१८॥ऋणंनजायतेतस्यऋणहर्त्ताधिनीभवेत्॥
पूजितोयेनदेवेशोमंगलोमंगलप्रदः॥१९॥उत्पाताविलयंयांतिग्रहपीडाश्च
दरुणाः॥नभयंविद्यतेतस्यसदाभौमप्रसादतः॥२०॥आसीत्पूर्वस्रनंदारब्धो
ब्राह्मणोवेदपारगः॥तस्यभार्यास्रनंदाच्चवंष्टाच्चबहुशोभना॥२१॥तस्याः
सूनुर्नसंजातोवंध्यत्वाद्विधियोगतः॥तेनासुष्याःस्रताजातागृहीत्वाचैवपो-
षिताः॥२२॥ब्राह्मणस्यकुलेजातास्रशीलारूपसंयुताः॥सर्वलक्षणसंपूर्णा
विधिनातेनगौतमः॥२३॥तथाचपूर्वजननेपूजितोभक्तियोगतः॥साचपुत्री-

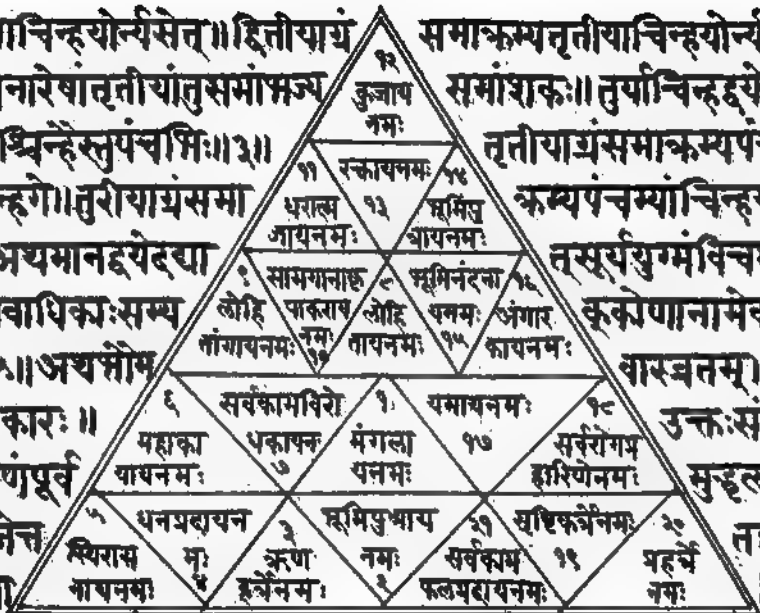
गृहेतस्य ब्राह्मणो परिपालयत् ॥ २६ ॥ सदा सवर्णपुष्पाणितदंगेभ्यः पतन्ति वै ॥
विप्रस्तेन सुवर्णेन बलादयोधनगर्वितः ॥ २७ ॥ कोटिकोटोश्चरो जातो राजते भूमि
मंडले ॥ वर्षैः कतिपयैरेव सा कन्या यौवने स्थिता ॥ २८ ॥ दृष्टानन्दिकविप्रेण दश
वर्षा मनस्विनी ॥ तेन विप्रेण विप्रस्य सदा सोमज्वरस्य च ॥ २९ ॥ दत्ता ब्राह्मण
धर्मेण सा कन्या द्विजसन्तमः ॥ वेदोक्तविधिना कृत्वा विवाहं शम्भवासरे ॥ ३० ॥
स्वदेशं प्रति भूयोपि सभायै गन्तुमुद्यतः ॥ न दान् च प्रेरयामास तं विप्रलोभभाव-
तः ॥ ३१ ॥ तेनासौ निहतो विप्रश्चोररूपेण सत्वरम् ॥ मृतं तं शयने दृष्ट्वा साना
शशोककर्षिता ॥ ३२ ॥ पीडिता सा भवत्काष्ठमध्यस्थज्वलितेन च ॥ हुताशने-
न विप्रस्त्री मरणाय प्रकल्पते ॥ ३३ ॥ आत्मानं संकटे स्मृत्वा मां स्मरन्ती पदे पदे
॥ चितां प्रदक्षिणी कृत्य चितायास्तु समीपतः ॥ ३४ ॥ तस्मिन्काले त्वहं तुष्टो-
याच स्वमनसोप्सितम् ॥ अजरोत्यमरो विप्रो मे पतिश्च भवत्विति ॥ ३५ ॥ तदा ब्र

वीचहासाधीवरंविभुवनोत्तमम् ॥ ॥ ब्राह्मण्युवाच ॥ ॥ यदितुष्टोसिदेवेश
ग्रहाणामधिपप्रभो ॥ ३४ ॥ येस्मरन्ति धरां नित्यं रक्तचंदनचर्चितम् ॥ रक्तपुष्पै
श्च संपूज्य प्रत्यूषे भौमवासरे ॥ ३५ ॥ बंध्यत्वं च ऋणं तेषां व्याधिराजभयं तथा ॥
भयं सर्पाग्निशत्रुभ्यः कुरुमाभूमि नंदन ॥ ३६ ॥ ॥ मंगल उवाच ॥ ॥ एकविंश
तिभौमाश्च मद्रक्तश्च जितेन्द्रियाः ॥ एकाहारेण शांताश्च न दीतीरे गृहेथवा ॥ ३७
॥ आद्यैस्तु सकलैर्मन्त्रैर्वेदपौराणिकैस्तथा ॥ दद्याद्रक्तमनद्वाहं सर्वोपरस्करसं
युतम् ॥ ३८ ॥ स्वशक्त्या भोजनं विप्रदातव्यं च हिरण्यकम् ॥ तेषां पीडा कदाप्यस्य
ग्रहस्य न भविष्यति ॥ ३९ ॥ भूतवेतालशाकिन्यः प्रभवन्ति न हिंसकाः ॥ एवमस्तु
तदा तेषां मित्युक्ता च दिवं ययौ ॥ ४० ॥ इदं व्रतं च यो लोके करोति भुवन्त्रये ॥ आप
दे विलयं यांति सखंतस्य प्रवर्धते ॥ ४१ ॥ यः शृणोति व्रतमिदं शतचिर्भूत्वा जिते
न्द्रियः ॥ तस्य मासकृतं पापं विलयं याति तत्क्षणात् ॥ ४२ ॥ सदा विनयमारूढः

प्रकृत्यासुसमाहितः॥यावज्जीवव्रतमिदं करोति भुवनत्रये॥५३॥समृद्धो भुव-
 ने विप्रपुत्रं पोषधनेन च॥अन्ते च परमं स्थानं यत्र सूर्यादयो ग्रहाः॥५४॥सौभाग्यं
 च सत्स्वतस्त्यजन्मजन्मसत्स्वायवै॥दास्यदुःस्वनाशश्च भौमदेव प्रसादतः॥५५॥
 ॥ इति श्रीस्कंदपुराणे मंगलव्रतं समाप्तम् ॥ ॥ भूमिपुत्रो महातेजाः स्वे-
 दोऽवपि नाकिनः॥ये यो र्थस्त्रिंशपन्नोऽहं गृहाणार्घ्येन मोस्तुते॥१॥प्रसीद दे-
 वदेवेश विग्रहा रिन्धरात्मज॥गृहाणार्घ्यं मया दत्तं मम शांतिप्रदो भव॥२॥ध-
 रणी गर्भसंभूतं विद्यत्कांतिं समप्रभम्॥कुमारं शक्तिहस्तं च मंगलं प्रणमा-
 म्य हम्॥३॥पूगानि नागपत्राणि कर्पूरसहितानि च॥मयानीतानि देवेश तां-
 लं प्रति गृह्यताम्॥४॥वृत्तमग्निं च षट्कोणं लिखेददित्यक्तेदले॥तारसं-
 दितं मंचं मातृकादिक्रमं न्यसेत्॥५॥मंगलं दिव्यमग्नौ तु षट्कोणे तु धनप्रद-
 म्॥सामगादित्यक्ते चैव दले क्रमगतो न्यसेत्॥६॥पाशां कुशसमायुक्तं मा-

यावीजसमन्वितम् ॥ लिखेत्सर्वेषु कोणेषु गुरुचंदनपूर्वकम् ॥ ७ ॥ भूर्जपत्रे
तथा भूमौ पलकेन समाहितम् ॥ चंदनागरुकस्तूरीकर्पूरं रक्तचंदनम् ॥ ८ ॥
कुंकुमाद्यैर्लिखेद्दिद्वान्गोरोचनसमन्वितम् ॥ मंत्रैर्मंत्राधिको भूत्वा कारये
द्विधितः सधोः ॥ ९ ॥ सर्वसिद्धिकमंत्रं च मनुष्याणां कलौ युगे ॥ रक्तमाल्याव
रधरः शक्तिशूलयदाधरः ॥ १० ॥ चतुर्भुजो मंदगामी मेषगः स्याद्हरात्मजः ॥ ॥
॥ ध्यानमंत्रः ॥ मंगलो भूमिपुत्र इत्येव पठित्वा ध्यानम् ॥ आचमनम् ॥ इदं वस्त्रं
मया भौमलोकलज्जानिवारकम् ॥ मयोपपादितं तुभ्यं गृहाणे दनमोस्तुते ॥ ११ ॥
॥ इति वस्त्रमंत्रः ॥ ब्रह्मसूत्रमिदं देवब्रह्मणाय च निर्मितम् ॥ उपवीतं मया द-
त्तं गृहाण भूमि नंदन ॥ १२ ॥ उपवीतमंत्रः ॥ ॥ इति मंगलपादपूजनं स-
माप्तम् ॥ ॥ भौमयंत्रम् ॥ ॥ त्रिकोणं पूर्वमुद्धृत्य पंचधा विभजेत्त-
तः ॥ तृतीयरेखा चिन्हाभ्यां लोभयेत्समभागतः ॥ १३ ॥ आद्यरेखा प्रयुगलं

तृतीयाचिह्नयोर्न्यसेत् ॥ द्वितीयाग्रं
॥२॥ पुनारेषां तृतीयां तु समां भज्य
त्रिभिश्चिह्नैस्तु पंचमिः ॥३॥
ध्यचिह्नगे ॥ तुरीयाग्रं समा
॥४॥ अथ मानद्वये दद्या
अथमेवाधिकाः सम्य
तिः ॥५॥ अथ शौम
यं च प्रकारः ॥
त्रिकोणं पूर्वं
विभजेत्
यरे स्वा

समाक्रम्य तृतीयाचिह्नयोर्न्यसेत् ॥
समांशकः ॥ तुर्याचिह्नद्वये नाथ-
तृतीयाग्रं समाक्रम्य पंचम्यां म
क्रम्य पंचम्यां चिह्नयोर्द्वयोः
तस्यैश्वर्यं विचक्षणः ॥
कृकोणानामेव त्रिंश-
वारवतम् ॥ तत्र
उक्तः संग्रहे ॥
मुह्यत्यचतुर्धा
तः ॥ तृती
चिह्ना

म्यांलोलयेत्समभागतः॥१॥ आधरेस्वाग्रयुगलं तृतीयाचिह्नयोन्यसेत् ॥ द्विती-
 याग्रं सभाकृष्य तृतीयाचिह्नयोन्यसेत् ॥ २॥ युतारेषां तृतीया तु समां प्रज्यात्स-
 मांशतः॥ तुर्याचिह्न द्वयेनाथ त्रिभिर्मिहैस्तु पंचमिः॥ ३॥ तृतीयाग्रे प्रकुर्वीत पं-
 चम्यामध्यचिह्नगे॥ तुर्याग्रे योजयेत्सम्यक् पंचम्यां चिह्नयोर्द्वयोः॥ ४॥ अथमा-
 न द्वये दद्यात्सूत्रयुग्मं चिह्नसप्तः॥ एवमेकाधिका सम्यक् कोणानां विंशतिर्भवेत्
 ॥ ५॥ तृतीयतुर्ययोर्मध्ये स्थितिचिह्ने गृहे च येत् ॥ देवं तदग्रतां मंत्राकोणे दक्षिण-
 तः क्रमात् ॥ ६॥ मंगलाद्योकारपूर्वान्मंत्रां तानेकविंशतिः॥ कोष्ठेषु नाम मंत्रान्
 लिखेत् ॥ ततः पूजाप्रकर्तव्या सुत्रसंपत्तिहेतवे ॥ पूजाप्रकारमाह ॥ एहि मे भग-
 वन्मौमं अंगारकमहाप्रभो ॥ तयि सर्वं समायातं त्रैलोक्यं सत्त्वाचरम् ॥ ७॥ मौ-
 ममावाहयिष्यामि ते जोमूर्तिं दुरासदम् ॥ रुद्ररूपमभिर्देश्यं वक्रं त्वरुधिरप्रिय-
 म् ॥ ८॥ अग्निमूर्द्धेति मंत्रेण गायत्र्या मंगलस्य वा ॥ गायत्री मंत्रः ॥ अंगारका

यविद्यहेशक्तिहस्तायधीमहि॥ तन्नो भौमः प्रचोदयात्॥ अथ पूजाविधिः मंत्र
महोदधौ॥ ॥ मार्गशीर्षे वैशाखे वा शुक्लपक्षे भौमवासरे अरुणोदयकाले अ-
पामार्गकाष्ठेन दंतान्धाव्यनद्यादौ स्नात्वा रक्तवस्त्रं परिधाय रक्तोत्तरीयं च धृत्वा
मासपक्षाद्यह्निरव्यक्रमेण च्छेदाय पुत्रावाप्त्यर्थं भौमव्रतं करिष्ये इति संकल्प्य-
प्रार्थयेत्॥ ॥ अथ देवेश ते भक्त्या करिष्ये व्रतमुत्तमम्॥ क्रणव्याधिविनाशा-
य धनसंतानहेतवे॥ ९॥ इति॥ ततः कर्त्ता स्वदेहेन्यासान् कुर्यात्॥ अथ॥ अंग्थो
मंगलाय नमः॥ जानुनीभूमिपुत्राय नमः॥ ऊर्वौ क्रणहर्त्रे॥ कटिदेशे धनप्रदा-
य॥ गुत्थे स्थिरासनाय नमः॥ उरसि महाकायाय॥ वामबाहौ सर्वकामविरो-
धकाय॥ दक्षिणबाहौ लोहिताय॥ गले लोहिताक्षाय नमः॥ मुखे सामगानक-
पाकराय॥ नासिकायां धरात्मजाय॥ अक्षणौ कुजाय॥ ललाटे भौमाय॥
शुबोर्मध्ये भूतिदाय॥ शिरसि भूमिनंदनाय॥ शिरवायां अंगारकाय॥ स

वीं गेयं गायनमः ॥ यमाय कवचाय हुम् ॥ सर्वरोगा पहारकाय अस्त्राय फट् ॥ वृ-
 शिकर्त्रे मूर्धादिपादपर्यन्तं ॥ सर्वकामफलप्रदाय ॥ सर्वांगे ॥ बाहुद्वये सर्वरोगापहा-
 रकाय ॥ मूर्धादिपादपर्यन्तं वृश्चिकर्त्रे नमः ॥ चरणमस्तकावधिवृश्चिकर्त्रे ॥ दिक्षु
 अंत्यायनमः ॥ नामौ आरायन ॥ वससि वक्रायन ॥ मूर्ध्नि घृमिजाय ॥ इति न्या-
 सान्कृत्वा तद्दयादिन्यासं कुर्यात् ॥ ओं ह्रां ह्रदयाय नमः ॥ ओं ह्रीं शिरसे स्वाहा ॥
 ॐ हूं शिखायै वषट् ॥ ओं हूं हूं हूं कवचाय हुम् ॥ ओं हंसः नेत्रत्रयाय चोषट् ॥
 ओं स्वस्वः अस्त्राय फट् ॥ करन्यासः ॥ ओं कनिकाभ्यां नमः ॥ ओं हूं अनामिका-
 भ्यां ॥ ओं हूं मध्यमाभ्यां नमः ॥ ओं हूं हूं हूं तर्जनीभ्यां ॥ ओं हंसः अंगुष्ठाभ्यां ॥
 ओं स्वस्वः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ इति न्यासान्कृत्वा आवाहयेत् ॥ रक्तमाल्यां
 वरधरशक्तिशूलगदाधर ॥ चतुर्भुजो मेघगमो वरदः स्याद्दुरासतः ॥ इति ध्यान-
 म् ॥ एतद्देहि भगवन् ब्रह्मन् अंगारकमहाप्रभो ॥ त्वयि सर्वसमायातं त्रैलोक्यं स-

चराचरम् ॥ भौममावाहयिष्यामि ते जोमूर्तिर्दुरासदम् ॥ स्वरूपमनिर्देश्यं व-
 क्रंचरुधिरप्रियमिति ॥ ततो अग्निर्मूधेति मंत्रेण पूर्वोक्त भौमगायत्र्या वा आसना-
 दिपुष्पांतां पूजां कृत्वा ॥ ऋणरेखाप्रकर्तव्या अंगारेण तदग्रतः ॥ तिर्यग्गुण-
 जयेत्स्वाहा मपादतलेन तु ॥ अंगपूजनम् ॥ ओं भौमाय नमः ॥ ओं ह्रीं
 भौमाय ॥ ओं शिरसे स्वाहा ॥ ओं हं भौमाय ॥ शिरसायैव षट् ॥ ओं हंसः भौमा-
 य ॥ कवचाय हुम् ॥ ओं स्वं भौमाय ॥ नेत्रत्रयाय वै षट् ॥ ओं स्वं भौमा ॥ शि-
 र्वायैव षट् ॥ ओं हंसः भौमाय ॥ अस्त्राय फट् ॥ यंत्रस्थैकविंशतिनामभिः य-
 था ॥ मंगलाय नमः पादौ पूजयामि ॥ भूमिपुत्राय नमः ॥ जातुनी पूज ॥ ऋणहर्त्रे ॥
 ऊरूपू ॥ धनप्रदाय ॥ कटीपू ॥ स्थिरासनाय ॥ गुह्यं पूजया ॥ महाकायाय
 ॥ उरःपू ॥ सर्वकामविरोधकाय ॥ वामबाहुं पू ॥ लोहिताय ॥ द० बाहुं पू ॥ लो-
 हिताक्षाय ॥ कंठं पूज ॥ सामगानरूपाकराय ॥ मुखं पू ॥ धरात्मजाय ॥ ना-

सिकां पूजयामि ॥ सर्वरोगापहारकः ॥ नेत्रद्वयं पूजयामि ॥ वृष्टिकर्त्रे नमः ॥ मूर्धा
दिपादपर्यंतं पूजयामि ॥ वृक्षपहर्त्रे ॥ चरणादिमस्तकमर्यंतं पूजयामि ॥ सर्वकामफल
प्रदाय ॥ दिशः पूजयामि ॥ आह्वयादिमातृकाः पूजयामि ॥ दिक्पालाः पूजयामि ॥ आसुधं पूजयामि ॥ अत्र
मूलं संव्रमानं अन्यत्र क्वचिदन्यथा ॥ शिखायां मंगलः पातु भूमिषु त्र्यम्बकं मूर्धनि ॥
ललाटे ऋणहर्ता च चक्षुषोश्च धनप्रदः ॥ स्थिरासनः श्रोत्रयोश्च महाकायश्च
नासिके ॥ आस्यदंतोष्ठजिह्वास्तु सर्वकामविरोधकः ॥ हनुं मे लोहितः पातु लो-
हिताक्षश्च कंठके ॥ स्कंधयोरुभयोरक्षेत्रां मृगानां कृपाकरः ॥ धरात्वजो मनुजौ पा-
तु कुजोरक्षेत्रद्वयम् ॥ भौमो मे हृदयं पातु भूतिदस्तु तथोदरम् ॥ भूमेश्च नंदनो
नाभौ गुह्ये त्वंगारकं न्यसेत् ॥ उरुभयमयोरक्षेत्रां न्वो रोगापहारकः ॥ जंघयो-
र्वृष्टिकर्तृ च अपहर्ता च गुल्फयोः ॥ पादां गुह्ये च पादौ च सर्वकामफलप्रदः ॥ श-
क्तिर्मे पूर्वतोरक्षेत्रे च्छूलं रक्षेत्रे च दक्षिणे ॥ पश्चिमे मां धनुः पातु उत्तरे च शरस्तथा ॥

उर्ध्वपदाननः पातु अधस्तात्स्थिवीमम ॥ एवंन्यस्तशरीरोसोचिंतयेद्भूमिनंद-
नम् ॥ ॥ इति मंगलपूजासमाप्ता ॥ ॥ अथ मंगलस्तोत्रं लिख्यते ॥ ॥ मंग-
लो भूमिपुत्रश्चक्रपाहर्ता धनप्रदः ॥ स्थिरासनो महाकायः सर्वकामविरोधकः
॥ १ ॥ लोहितो लोहिताक्षश्च सामगानां रुपाकरः ॥ धरात्मजः कुजो भौमो भूति-
दो भूमिनंदनः ॥ २ ॥ अंगारको यमश्चैव सर्वरोगापहारकः ॥ वृष्टिकर्त्ता पहर्त्ता
च सर्वकामफलप्रदः ॥ ३ ॥ एतानि कुजनामानि नित्यं यः श्रद्धया पठेत् ॥ कृणु-
न जायते तस्य धनं श्रीं धनं वाप्नुयात् ॥ ४ ॥ धरणी गर्भसंभूतं विद्यत्कान्तिसम-
प्रभम् ॥ कुमारं शक्तिहस्तं च मंगलं प्रणमाम्यहम् ॥ ५ ॥ स्तोत्रमंगारकस्यैतत्पठ-
नीयं सदानृभिः ॥ न तेषां भौमजा पीडा स्वल्यापि भवति क्वचित् ॥ ६ ॥ अंगार-
कमहाभाग भगवन् भक्तवत्सल ॥ त्वानमाभि ममाशेषमृणमाशु विमोचय ॥
॥ ७ ॥ ऋणरोगादिदामिन् द्यं ये चान्ये चापमृत्यवः ॥ भयक्लेशमनस्तापानश्यं-

तुममसर्वदा ॥८॥ अतिवक्रदुराराध्यभोगमुक्तजितात्मनः॥ तृष्टोददासिसाम्ना
ज्यंरुष्टोहरसितत्सणात् ॥९॥ विरिंचिशक्रविष्णूनामनुष्णाणांतुकाकथा॥ तेनलं
सर्वसत्त्वेनग्रहराजोमहाबलः ॥१०॥ पुत्रान्देहिधनं देहि त्वामस्मि शरणंगतः ॥ क्र
णदारिद्र्यदुःस्वेनशत्रूणांचभयात्ततः ॥११॥ एभिर्द्वादशभिः श्लोकैर्यस्तुवेत्तुध
रासूतम् ॥ महतीं श्रियमाप्नोति त्वपरो धनदो युवा ॥१२॥ ॥ इति श्रीस्कंदपुरा
णो भार्गवोक्तं संपूर्णमिदं मंगलं स्तोत्रम् ॥ ॥ अथ बुधस्तोत्रं लिख्यते ॥ बुधा
यनमः ॥ शशांकसूतदेवेश बुधादिप्रभवेनमः ॥ यजमानहितार्थाय बुधमावाहय
म्यहम् ॥१॥ अहोचंद्रसुतः श्रीमान्मागधायांसमुद्रकः ॥ अत्रिगोत्रश्चतुर्बाहुः स्व
ङ्गस्वेतकधारकः ॥२॥ गदाधरः सिंहबाहुः कवर्णाभः सन्नातनः ॥ कृष्णप्रदीप
श्चात्रेय अयं विष्णुः स पूजितः ॥३॥ शुचौ देशे समासीनः सर्वतः सिद्धिमान् बुधः ॥
सिंदूरेण प्रकर्तव्यं समंत्रैश्च मनोहरम् ॥४॥ मध्ये तु कलशं स्थाप्य पूरयेत्तीर्थवारि

णा॥ हेमगर्भस्ततः कृत्वा नवरत्नसमन्वितः॥५॥ पूजयेन्मथुना देवं सर्वकार्यार्थ-
 सिद्धये॥ वस्त्रेणान्नेन संपत्या पूजयेत्परमेश्वरम्॥६॥ पूजां समापयेत्कुम्भे पंचपं-
 चामृतैस्तथा॥ अभिषिच्य ततः शीघ्रं दीक्षाकर्णं समुत्पदेत्॥७॥ पूजयेद्गंधपुष्पै-
 र्मधूपदीपयुतैः सदा॥ एकविंशतिकोणेषु त्रिकोणं रक्तमंडलम्॥८॥ रक्तैः स्रगंधै-
 र्पुष्पैश्च कमलैश्चापरैः प्रभो॥ मंत्रयुक्तैर्धूतैर्देवपुरश्चरणसिद्धये॥९॥ गुरवे विधि-
 नाश्रेष्ठां सालंकारां ययस्विनीम्॥ अरुणां वस्त्रसहितां धेनुं दद्याद्विशेषतः॥१०॥
 ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि रहस्यं त्वेन दुत्तमम्॥ येन लक्ष्मीर्धृतिः पुष्टिस्तुष्टिः कान्तिः प्र-
 जायते॥११॥ विशाखासंख्यं गृह्यज्ञानेन तु समर्चयेत्॥ बुधं हेममयं कृत्वा स्थाप-
 येत्कांस्यभाजने॥१२॥ शुक्लवस्त्रयुगच्छन्नं शुक्लमाल्यानुलेपनम्॥ गुडोदनोप-
 हारं च ब्राह्मणाय निवेदयेत्॥१३॥ बुधं तं विबुधानन्यान्बोधवान् सर्वदा नृणा-
 म्॥ सत्त्वावबोधं कुरु मे सोम पुत्र नमो नमः॥१४॥ होमं गृह्यतिलैः कुर्यात्बुधना

स्नानमंत्रवित् ॥ समिधाष्टोत्तरशतमष्टविंशतिरेव वा ॥ १५ ॥ होतव्यामधुसर्पि-
प्यादिधातैव घृतेन च ॥ विशेषणसमिद्धिश्च हुतैवाष्टोत्तरशतम् ॥ १६ ॥ बुधशां-
तिरियं प्रोक्तप्रहोमं कुर्यात्तथार्चनम् ॥ बुधदोषविनाशो च शांतिः सर्वत्र कारणम् ॥
१७ ॥ बुधस्तुष्टिप्रकर्त्ता च तथा शांतिकर्त्ता पौष्टिके ॥ बुधसौख्यकरश्चैव आयुरारो-
ग्यसंपदः ॥ १८ ॥ जायते स्तोत्रपाठेन सर्वसौख्यफलं नृणाम् ॥ चंद्रस्य नयनं शां-
तं महायोगेन संयुतम् ॥ १९ ॥ सिद्धिदः सर्वदा तस्य यः कुर्यात्पूजनं नरः ॥ तस्य शां-
तिकरो नित्यं जायते सर्वदा बुधः ॥ २० ॥ नित्यं शांतिकरश्चैव बुधो बुद्धिसमन्वितः ॥
प्रज्ञासौख्यकरश्चैव नितरां मुद्दिदायकः ॥ २१ ॥ जन्मे बुधे विशेषेण पूजा कर्त्तव्या
प्रयत्नतः ॥ द्वादशोपचमे चैव नवमे च विशेषतः ॥ २२ ॥ तृतीयश्च मुनिस्थश्च द्वा-
निकर्त्ता बुधः स्मृतः ॥ तदा पाठः प्रकर्त्तव्यः शांत्यर्थं च जनस्य च ॥ २३ ॥ बुधवार-
विशेषेण मुद्गान्नेन च संयुतम् ॥ नीलरत्नं प्रदातव्यं दक्षिणा सहितं द्विजे ॥

॥२४॥ नीलवस्त्रयुगच्छन्मंशपात्रं निशेषतः ॥ सर्वान्कामानवाप्नोति नात्र
 कर्मविचारणा ॥२५॥ ॥ इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे बुधपूजाविधिः ॥ ॥
 प्रियंगुकलिकाश्यामंरूपेणाप्रतिमं बुधम् ॥ सौम्यं सौम्यगुणोपेतं तं बुधं प्रणमा-
 म्यहम् ॥२६॥ उत्पातरूपी जगतां चंद्रपुत्रो महाकृतिः ॥ सूर्यप्रियकरो विद्वान्पी-
 ठां हरतु मे बुधः ॥२७॥ शिरीषपुष्पसंकाशः कपिशिलो यवापुनः ॥ सौमपुत्रो बु-
 धश्चैव सदा शांतिं प्रयच्छतु ॥२८॥ श्यामः शिरालश्च कलाविधिज्ञः कौतूहली-
 कोमलवाग्विलासी ॥ स्त्रोधिको मध्यमरूप इह कस्यादाताम्बनेत्रो हि जराजपु-
 त्रः ॥२९॥ बुधं बुद्धिप्रदातारं सूर्यरश्मिसमन्वितम् ॥ यजमानहितार्थाय बुध-
 मावाहयाम्यहम् ॥३०॥ अहो चंद्रकृतः श्रीमान्मागधायांसमुद्भवः ॥ अत्रिगोत्र-
 श्चतुर्बाहुः स्वर्गवेदकधारकः ॥३१॥ गदाधरनृसिंहस्थः स्वर्णनाभः शमान्वितः
 कृष्णवृक्षस्य पत्रं चंद्रविष्णुप्रपूजितः ॥३२॥ ज्ञेयो बुधः पंडितश्च रौहिणेय-

श्रसोमतः॥कुमारोराजपुत्रश्चशैशवःशशिन्दनः॥३३॥गुरुपुत्रश्चतारेयो
विबुधोबोधनस्तथा॥सौम्यःसर्वगुणोपेतोस्त्वदानफलप्रदः॥३४॥एतानिबु
धनामानिशातःकालेपदेनरः॥बुद्धिर्विद्वहितांयातिबुधपीडानजायते॥३५॥
॥इतिबुधस्तोत्रंसंपूर्णम्॥ ॥अथगुरुस्तोत्रंलिरव्यते॥ ॥शक्रादिदेवैः
परिपूजितोसित्वंजीवभूतोजगतोहिताय॥ददातियोनिर्मलशारुबुद्धिसंवा
कूपतिर्विदधतुमेसलक्ष्मीम्॥१॥सकलसरविनेताब्रह्मतुल्यप्रभावस्त्रिद-
शपतिकिरीटैर्घृष्टपादारविंदः॥विमलमतिविकासीसर्वमांगल्यहेतुर्ददतुमम
विभूतिंवाक्पतिःसुप्रभावः॥२॥द्वितीयःपंचमःसप्तएवमेकादशोगुरुः॥अ
नंविविधभोगांश्चरत्नानिकुरुतेगुरुः॥३॥द्वादशदशमचतुर्थेजन्मनिषष्टा
ष्टमेतृतीयेच॥व्याधिर्विदेशगमनंमित्रविरोधंस्वरगुरुःकुरुते॥४॥देवा
नांचक्रषीणांचगुरुकांचनसन्निभम्॥बुद्धिभूतंत्रिलोकेशंतंनमामिबृह-

स्यतिम् ॥५॥ बृहस्पतिमहं नौमि गुरुदेवं दूषितम् ॥ सर्वशास्त्रप्रवक्तारं सर्व-
कामफलप्रदम् ॥६॥ सर्वसंशयच्छेत्तारं वेत्तारं सर्वकर्मणाम् ॥ परब्रह्ममयं-
नित्यं परमानंदरूपिणम् ॥७॥ सर्वसिद्धिप्रदं देवं शरण्यं भक्तवत्सलम् ॥ वरे-
ण्यं वरदं शांतं त्रिदशार्तिहरं परम् ॥८॥ लंबकूर्चं सुवर्णभंसवर्णयज्ञोपवीतिन-
म् ॥ पीतवरूपरीधानं मार्ज्जितिलकान्वितम् ॥९॥ चंदनागरुकपूरैः सुगंधैः
शतपत्रकैः ॥ संपूज्य ध्यायते ये स्तुभक्त्या सहृदयान्नरैः ॥१०॥ धनधान्यं जयं
सौरभ्यं सौभाग्यं नृपमान्यता ॥ भवंति सर्वदा तेषां त्वत्प्रसादात्समेश्वर ॥११॥
रोगाघ्निसर्पचौराद्यास्तेषां न प्रभवन्ति हि ॥ सुस्थानस्योधिदेवेशो ध्यानसर्वो-
र्थसाधकः ॥१२॥ प्रभुपंडितराजेन एतत्कृत्यानुचेतसी ॥ मनुष्याणां हितार्थाय
गुरुनामानि सो वदत् ॥१३॥ विषमस्य स्थानानृणां सर्वकष्टप्रभं जनः ॥ प्रत्यहं-
पदते यो वै तस्य कामफलप्रदः ॥१४॥ नमः सुरेन्द्रं ध्याय देवाचार्याय ते नमः ॥

नमस्तेः नंतसामर्थ्यवेदसिद्धांतपारगा॥१५॥ सदानंदनमस्तेस्तुनमः पीडाक
रायच॥ नमोवाचस्पतेतुभ्यंनमस्तेपीतवाससे॥१६॥ नमोद्वितीयरूपायलंब
वूर्त्तीयतेनमः॥ नमः प्रहृष्टनेत्रायविप्राणांपतयेनमः॥१७॥ नमोभार्गवशिष्या
यविपन्नहितकारक॥ नमस्तेस्वरसैन्यायविपन्नत्राणहेतवे॥१८॥ विषमस्थस्त
थाचृणांसर्वकष्टप्रणाशनः॥ प्रत्यहंतुपदेद्योवैतस्यकामफलप्रदः॥१९॥ बृहस्प
तिःसुराचार्योदयावानृशमलक्षणः॥ लोकत्रयगुरुःश्रीमान्सर्वतःसर्वतोवि
भुः॥२०॥ सर्वेशःसर्वदातुष्टःसर्वमत्सर्वपूजितः॥ अक्रोधनोमुनिश्चेष्टोनीतिक
र्त्तजिगसिता॥२१॥ विश्वात्माविश्वकर्त्तृविश्वयोनिरयोनिजः॥ मूर्ध्वबोध
नदाताचभक्तजीवोमहाबलः॥२२॥ पंचविंशतिनामानिपुण्यानिशमदानि
च॥ श्रातरुत्थाययोनित्यंपदेद्वाक्समाहितः॥२३॥ विपरीतोपिभगवान्सुप्रीतः
स्यात्बृहस्पतिः॥ नंदगोपालपुत्रेणविष्णुनाकीर्तितानिच॥२४॥ बृहस्पतिः

गु.
२६

काश्यपेयोदयावान्शुभलक्षणः॥अग्नीष्टफलदः श्रीमान्शुभग्रहनमोस्तुते॥
॥२५॥बृहस्पतिःसुराचार्योदेवोमिसुरपूजितः॥आचार्योदानवारिश्चसुरमंत्री
पुरोहितः॥२६॥कालज्ञःकालरुद्धोचितगश्चप्रजापतिः॥विष्णुकृष्णस्तथा-
सूक्ष्मोप्रतिदेवोज्ज्वलयहः॥२७॥उदयास्तेचमध्यान्हेपदेभित्यंसमाहितः॥पं-
चविंशतिनामानियःपदेत्फलदानितु॥२८॥नवाधकाग्रहास्तस्यस्वयंदेवोपिर-
क्षिता॥करोतिविपुलांशान्तिसर्वपापप्रमोचनं॥२९॥प्रभुःपंडितराजेंद्रस्तत्त्वज्ञ-
श्चसदाहितः॥मनुष्याणांहितायायगुरुस्तोत्रं चकारसः॥३०॥नमःसुरेन्द्रवंशा-
यदेवाचार्यायतेनमः॥पूज्यायसर्वदेवानांत्रिदशाधिपतेनमः॥३१॥जीवोबृह-
स्पतिःसूरिराचार्योगुरुरंगिराः॥वाचस्पतिर्देवमंत्रीशुभं कुर्यात्सदाभम॥३२॥
यस्यत्वंकुपितोदेवग्रहराजमहाबलः॥राज्यंसमृद्धंसौख्यंचतस्यनश्यतितत्स-
णात्॥३३॥यःपदेत्ययतःस्तोत्रंतस्यत्वंदातुमिच्छसि॥पश्यतांदेवदैत्यानां-

स्तो०

२६

विरुद्धस्य शुभं फलम् ॥ सरौलसागरायां तु पृथिव्यां परमेश्वरः ॥ देवासरमनुष्वा
णां विरुद्धोऽसि सयंकरः ॥ ३५ ॥ त्रयिकुन्दे बलिर्वीरराजा वेणिर्निपातितः ॥ हतो-
भीष्मस्त्वयिकुन्दे राजा दुर्योधनो हतः ॥ ३६ ॥ सरासरैः सरैर्द्रुणपूजितोऽसि सरा-
नरैः ॥ कमलैः शतपत्रैश्च पादपद्मप्रयत्नतः ॥ ३७ ॥ तेषां नानाविधं सौख्यं येषां
तु शोभितस्त्वया ॥ जमच्चराचरपूजां विदधाति सदैव तु ॥ ३८ ॥ यद्दंष्ट्रपुण्या
नित्यं पठेद्वापि समाहितः ॥ बृहस्पतिकृता पीडा तस्य न स्यात्कदाचन ॥ ३९ ॥ यः
पुनः श्रद्धया भक्त्या शुचिः संश्रयोरोदिनैः ॥ मंडलेष्टदले पुजां तन्मध्ये प्रतिमां गु-
रोः ॥ ४० ॥ कारयित्वा तु संस्थाप्य शूर्पैः पञ्चाभूतैर्मुहुः ॥ पीतयज्ञोपवीतं च धी-
तवरूपं प्रयत्नतः ॥ ४१ ॥ कुंकुमाद्यैः समालिप्य पीतपुष्पैः प्रपूजयेत् ॥ समर्प्य
दीपं सुशुभं दीपं दद्याद्दिधानतः ॥ ४२ ॥ नानापक्वान्नैर्वेद्यं कल्पयित्वा विच-
क्षणः ॥ आरातिं कं विधानेन कारयित्वा न मे त्सधीः ॥ ४३ ॥ त्रिधा प्रदक्षिणी कृ-

त्यदद्यादर्थ्यं शुभैः फलैः ॥ कृतं जलिपुटो घृत्वा स्तोत्रमेतद्दीरयेत् ॥ ४५ ॥ भवे
च्चतस्य स्रस्वदो मानदोधनदोगुरुः ॥ जन्मान्तरगनापीडात्तस्य नश्यति तत्सणा
त् ॥ ४६ ॥ द्वितीयः पञ्चमस्थोपि सप्तमैकादशस्थितः ॥ सर्वेषां प्राणिनामीशः
सौख्यदोदशमो भवेत् ॥ ४७ ॥ नवमस्थानगे चैव मध्यस्थानगने गुरौ ॥ गुरोः
स्थानेष्वशेषेषु विरूढस्य शप्तमं फलम् ॥ ४८ ॥ प्रभुपंडितराजेन ग्रहराजप्रियंकर
म् ॥ कृतं स्तोत्रं पवित्रं च लोकानां हितकारकम् ॥ ४९ ॥ विरचितं कारयेद्यस्तु पुस्त
कं चापि पूजयेत् ॥ यद्ददं पठते नित्यं तस्य तुष्टो बृहस्पतिः ॥ ५० ॥ ॥ इति श्री
प्रभुपंडितविरचितायां श्रीगुरुपूजायां पूजाविधानं समाप्तम् ॥ ॥ अथ पू
जाप्रकारः ॥ ॥ समुखश्चेत्यादि ॥ अभिलषितमनोरथसिद्ध्यर्थं बृहस्प
तिपूजनमहं करिष्ये ॥ तथा च न्यासपूर्वकं षोडशोपचारैः पूजनम् ॥ अथ
नामपूजा ॥ बृहस्पतये नमः ॥ आवाहनम् ॥ अहो वाचस्पते प्रीतः संजातः

सिंधुमंडले ॥ एतदांगिरसगोत्रेयहयारूढश्चतुर्भुजः ॥ १ ॥ दंडाक्षसूत्रवरदः कमंड-
लुधरः प्रभुः ॥ गुरुमंत्रेण संपूज्यो विधिवदुत्तरेदले ॥ २ ॥ बृहस्पतये नमः ॥ सराचा-
र्याय नमः ॥ दयावते नमः ॥ शुभलक्षणाय नमः ॥ लोकत्रयगुरवे नमः ॥ श्रीपतये ॥
सर्वज्ञाय नमः ॥ सर्वविघ्नतिपतये नमः ॥ सर्वेशाय ॥ सर्वदातुष्टाय ॥ सर्वगायक-
सर्वपूजिताय ॥ अक्रोधनाय ॥ मुनिश्रेष्ठाय ॥ नीतिकर्त्रे ॥ जगत्प्रीताय ॥ विश्वा-
त्मने ॥ विश्वकर्त्रे ॥ विश्वयोनये ॥ अयोनिजाय ॥ भूभुवाय नमः ॥ धनप्रदाय-
॥ भर्त्रे ॥ जीवाय नमः ॥ महाबलाय ॥ इति चंदनं अक्षता पुष्पं धूपं दीपं नैवेद्यं
तांबूलं फलं दक्षिणां फलार्घ्यं आरात्रिकं प्रदक्षिणां नमस्कार ॥ स्तुतिपाठः ॥
ब्राह्मणपूजा ॥ शक्रादिदेवैः परिपूजितो सित्कंजीवभूतो जगतो हिताय ॥ ददा-
तियो निर्मलशास्त्रबुद्धिं स वाक्पतिर्मेधितनो तुलसीम् ॥ १ ॥ इति पूजा ॥ अथा-
तः संप्रवक्ष्यामि रहस्यं त्वेन दुत्तमम् ॥ येन लक्ष्मीर्धृतिः पुष्टिस्तुष्टिकां निश्चजा

यते १ गुरुं चैवानुराधां स पूजयेद्भक्तितो नरः ॥ पूर्वोक्तविधिना योगे सप्तमा-
सान्समाचरेत् ॥ २ ॥ हेमं हेममये पात्रे स्थापयित्वा बृहस्पतिम् ॥ पीतांबरयुग-
च्छन्नं पीतयज्ञोपवीतिनम् ॥ ३ ॥ पादुकोपानहच्छत्रं कमंडलुविभूषितम् ॥
पूज्यस्तु पीतकुसुमैः कुंकुमेन च पूजयेत् ॥ ४ ॥ धूपदीपादिभिर्दिव्यैः फलैश्च-
दनतंडुलैः ॥ खंडरवाद्योपहारैश्च गुरोरे निवेदयेत् ॥ ५ ॥ धर्मशास्त्रार्थतत्त्व-
ज्ञज्ञानविज्ञानपारगं ॥ विबुधार्तिहरा चित्यदेवाचार्यनमोस्तुते ॥ ६ ॥ होमं घृत-
तिलैः कुर्यात् गुरुनाम्ना च मंत्रवित् ॥ समिधाष्टोत्तरशतमष्टाविंशतिरेव वा ॥
॥ ७ ॥ होतव्यामधुसर्पिर्भ्यो दध्ना चैव घृतेन च ॥ पिप्पलाः समिधो ज्ञेयाः सर्वशा-
स्त्रप्रमाणतः ॥ ८ ॥ इमं स्तवं महापुण्यं सर्वपापहरं शिवम् ॥ तुष्टिपुष्टिकरं चू-
णांगुरुविकृतिनाशनम् ॥ ९ ॥ विषमस्ये गुरौ कार्यमिहा शांतिरियं नृभिः ॥ १० ॥
पीततंडुकूलमथ कंवलकंच पीतं धान्यं स पीतहरितालहरिद्रकंच ॥ सत्पुस्तकं

चकणपीतफलानिहेमपात्रस्थितं ननु बृहस्पतिदानमेतत् ॥ ११ ॥ ॥ इति-
श्रीभविष्योत्तरपुराणे बृहस्पतिपादः समाप्तः ॥ ॥ श्रीशुक्राय नमः ॥ ॥
गोचराष्टकवर्गेषु मध्ये चेति भृगुर्यदा ॥ तदा पूजा प्रकर्त्तव्या शक्रारिष्टविना-
शिनी ॥ १ ॥ स्थाप्येनं तंडुलैः श्वेतैः श्वेतवस्त्रैः भृगुं ततः ॥ पंचकोणं लिखेत्स-
द्यंतस्मिन्काव्यं समर्हयेत् ॥ २ ॥ सोमं तु त्याकृतिं प्राज्ञं दानवानां पुरोहितम् ॥
भ्रातारं सर्वदेत्यानां शक्रमावाहयाम्यहम् ॥ ३ ॥ भो भो भोजकटेजातः शक्रः
श्वेताश्ववाहनः ॥ समागच्छ चतुर्बाहो भृगु गोत्रविभूषण ॥ ४ ॥ परिधात्वा
वलीहस्तकमंडलुधरप्रभो ॥ शक्रवत्सूर्वपत्रेषु शक्रज्योतिः प्रपूजयेत् ॥ ५ ॥
तंडुलैश्चंदनैः पुष्पैः श्वेतैर्वाकमलैस्तथा ॥ सप्रभैराजपुष्पैश्च कालोत्पैः श-
तपत्रकैः ॥ ६ ॥ पूजयेद्द्वार्गवंचैव मेकविंशतिनामभिः ॥ प्रणवाद्यैश्च तु रथ्यैः
पंचकोणे प्रपूजयेत् ॥ ७ ॥ भृगुपुत्राय काव्याय नमः श्वोशनसे क्रमात् ॥ दै-

त्याचार्याय शक्राय भार्गवाय द्विजन्मने ॥८॥ कृतवेक्तुरूपायामृतसंजीव-
नीभूते ॥ पूर्वगीर्वाणवंशाय कवये शूरमंत्रिणे ॥९॥ हितकर्त्रे च जगतां नेत्ररू-
पाय ते नमः ॥ देवयान्याश्च गुरवे कच्च विद्याप्रदायिने ॥१०॥ कक्तजीवितदात्रे च
ययातिश्च शूराय च ॥ ययातिशापदात्रे च पंचकोणाय ते नमः ॥११॥ एभिश्च
नामभिः पूज्यः पंचकोणस्थ भार्गवः ॥ चंदनागरुकस्तूरीबिल्वपुष्पोपहारकैः
॥१२॥ आराति कैश्च नैवेद्यैर्नानापक्वान्नसंभवैः ॥ तांबूलैर्दीपदानैश्च पूजित-
स्तुष्टिदः सदा ॥१३॥ षष्ठे नोशनसादेत्यो हिरण्यकशिपुर्मृतः ॥ ससमेनगतोर-
ण्यराज्यमद्युधिष्ठिरः ॥१४॥ दशमे नरपुत्रे होरासः प्रव्रजितो वनम् ॥ द्वादशे
नैवशुक्लेण रावणो निधनंगतः ॥१५॥ गोचरे जन्मकाले वायदाः निशोभन्तुर्भवे-
त् ॥ तदा पूजाप्रकर्तव्यादानानि विविधानि च ॥१६॥ जपो होमस्तथा शांतिस्तु-
तिपादः प्रयत्नतः ॥ कर्तव्यो वरयेद्दिप्रं शास्त्रज्ञं मंत्रकोविदम् ॥१७॥ विप्रे प्रस-

नैशककोपिप्रसन्नः स्यान्नसंशयः ॥ तस्मादस्त्रैश्चरत्नैश्चसूवर्णैर्धनसंचयैः
॥ १८ ॥ घृतैश्चशर्कराभिश्चफलैः शाकैः समाहितः ॥ पश्चाच्छुक्रस्यप्रीत्यर्थं दद्या
द्दानं द्विजन्मने ॥ १९ ॥ पूजाकर्त्रे प्रदत्तव्यं गणाकायप्रयत्नतः ॥ तद्दानानि प्रचक्ष्या
मिभार्गवस्वमहात्मनः ॥ २० ॥ तंदुलाश्चेतवस्त्राणिवज्रं नीलतुरंगमः ॥ धेनुश्च
शर्कराकांस्यं पात्रं चाथसूवर्णकम् ॥ २१ ॥ राजतंकमलंदद्याद्गंधद्रव्याण्यपि
निच ॥ एतच्छांतिकरं प्रोक्तं दानं भार्गवतुष्टिदम् ॥ २२ ॥ स्तुतिपादं प्रकुर्याच्च
प्रांजलिः प्रयतो द्विजः ॥ यजमानः प्रयत्नेन शृणुयाद्भक्तिसंयुतः ॥ २३ ॥ नमस्ते
भार्गवश्चेष्टदैत्यदानवपूजितः ॥ वृष्टिरोधप्रकर्त्रे च वृष्टिकर्त्रे नमोनमः ॥ २४ ॥
देवयानिपितस्तुभ्यं वेदवेदांगपारगः ॥ परेणातपसा शूद्रं शंकरं लोकशंकर
म् ॥ २५ ॥ प्राप्तो विद्यां जीवनारण्यां तस्मै शक्रात्मने नमः ॥ २६ ॥ नमस्तस्मै भगवते
ऋषु पुत्राय च धसे ॥ तारामंडलमध्यस्थस्वभासाभासितांबरः ॥ २७ ॥

शु

३०

यस्योदयेजगत्सर्वमंगलाहंभवेदिह॥अस्तंयातेत्यरिष्टंस्यात्तस्मैमंगलरूपिणे
 ॥२८॥त्रिपुरावासिनोदैत्यान्शिवबाणप्रपीडितान्॥विद्ययाजीवयच्छुक्रोन्न-
 मस्तेभृगुनंदन॥२९॥यथातिगुरवेतुभ्यंनमस्तेकविनंदन॥बलिराज्यप्रदोजीवत
 स्मैजीवात्मनेनमः॥३०॥भार्गवायनमस्तुभ्यंपूर्वैर्गीर्वाणवंदित॥जीवपुत्राययो
 विद्यांप्रादात्तस्मैनमोनमः॥३१॥नमःशुक्रायकाच्यायभृगुपुत्रायधामहि॥न
 मःकारणरूपायनमस्तेकारणात्मने॥३२॥स्तवराजभिमंपुण्यंभार्गवस्यमहा-
 त्मनः॥यःपठेच्छृणुयाद्वापिलभतेवाञ्छितंफलम्॥३३॥पुत्रकामोलभेतुत्रा
 न्श्रीकामोलभेतप्रियम्॥राज्यकामोलभेद्राज्यंस्त्रीकामःस्त्रियमुत्तमाम्॥
 ॥३४॥भृगुचारेप्रयत्नेनपठित्वंसमाहितः॥अन्यचारेतुहोरायांपूजयेद्भृगुनं-
 दनम्॥३५॥रोगार्तोमुच्यतेरोगाद्भयार्तोमुच्यतेभयात्॥यद्यत्सार्थयतेजंतु
 स्तन्नत्याप्नोतिसर्वदा॥३६॥प्रातःकालेप्रकर्त्तव्याभृगुपूजाप्रयत्नतः॥सर्वपा

मो

३०

पविनिर्मुक्तः प्राप्नुयात्तत्शिवसन्निधिम् ॥३७॥ ॥इति श्रीस्कंदपुरा-
णेशुक्रपूजाविधिस्तोत्रसंपूर्णम् ॥ ॥अथ शतकैकविंशतिनामा-
नि ॥ भृगुपुत्राय नमः ॥१॥ कव्याय नमः ॥२॥ उशनसे नमः ॥३॥ क्रतवे न-
मः ॥४॥ दैत्याचार्याय ॥५॥ शुक्राय नमः ॥६॥ भार्गवाय ॥७॥ मृतसं-
जीविने न ॥८॥ द्विजात्मने नमः ॥९॥ क्रतुरूपाय नमः ॥१०॥ पूर्वगीर्वा-
णवाचाय ॥११॥ कवये नमः ॥१२॥ अस्तरमंत्रिणे न ॥१३॥ हिमनेत्राय
न ॥१४॥ जगतां नेत्ररूपाय ॥१५॥ कचविद्याप्रदायिने नमः ॥१६॥ देव-
यानीगुरवे नमः ॥१७॥ कचजीवितदात्रे न ॥१८॥ ययातिश्च शराय ॥
॥१९॥ ययातिशपदात्रे ॥२०॥ पंचकोणाय न ॥२१॥ ॥इत्येकविंश-
तिनामानि ॥ ॥अथ शनिपादः ॥ ॥इति स्तुवाच ॥ ॥रघुवंशे-
ति विख्यातो राजा दशरथः प्रभुः ॥ बभूव चक्रवर्त्ति च सप्तद्वीपाधिपोबली

॥१॥ कृत्तिकं तेश निर्यातो देवज्ञो ज्ञापितो हि सः ॥ रोहिणीं भेदयित्वा तु श-
 निर्यास्य तिसांप्रतम् ॥२॥ शकटं भेदयित्वा तु सगरा सरभयं करः ॥ द्वादशा-
 ब्दं तु दुर्भिक्षं भविष्यति सदा रुणम् ॥३॥ इति श्रुत्वा ततो वाक्यं मंत्रिभिः स-
 ह पार्थिवः ॥ मंत्रयामास किमिदं भयं करमुपस्थितम् ॥४॥ देशाश्च नगर-
 ग्रामा भयभीतास्तदा भवन् ॥ ब्रुवंति सर्वलोकाश्च ह्येष समागतः ॥५॥
 आकुलं च जगद् दृष्ट्वा पौरजान पदादिषु ॥ पश्यच्छ्रयतो राजा वसिष्ठं मुनि-
 पुंगवम् ॥६॥ संविधानं किमस्यास्ति वद मां हि जसत्तम ॥ ॥ वसिष्ठ उवा-
 च ॥ ॥ प्रजानां परिरक्षार्थं तस्मिन् भिन्ने कुतः प्रजाः ॥७॥ प्रजापत्यं स न-
 क्षत्रं शनिर्यास्य तिसांप्रतम् ॥ इमं योगमसाध्यं तु ब्रह्मशक्नादिभिः सुरैः
 ॥८॥ ॥ स्कंद उवाच ॥ ॥ ततः संचिंत्य मनसा साहसं परमं नृ-
 पः ॥ समादाय धनुर्दिव्यं दिव्यायुधसमन्वितम् ॥९॥ रथमारुह्य वेगेन

गतोनक्षत्रमंडले ॥ शकटं योजनं लक्षं सूर्यस्योपरि संस्थितम् ॥ १० ॥ रोहिणीं
पृष्ठतः कृत्वा राजा दशरथस्तदा ॥ रथे च कांचने दिव्यमणि रत्नविभूषिते ॥
॥ ११ ॥ हंसवर्णे हयैर्युक्ते महाकेतुसमन्विते ॥ दीप्यमानो महारत्नैः केयूरमुकु-
टोज्ज्वलः ॥ १२ ॥ विराजितस्तदा काशो द्वितीय इव भास्वरः ॥ आकर्ण्य पूरितं चा-
पि संहारास्त्रं नियोजयत् ॥ १३ ॥ कृत्तिकां तेशनिः स्थित्वा प्रविशन् किल रोहि-
णीम् ॥ दृष्ट्वा दशरथश्चाग्रे सौरिशं प्लुकुटीमुखम् ॥ १४ ॥ संहारास्त्रं शनि-
र्दृष्ट्वा सगरास्त्रं भयंकरम् ॥ हसित्वा तद्गयात्सौरिरिदं वचनमब्रवीत् ॥ १५ ॥ पौ-
रुषं तव राजेंद्र परं रिपुभयंकरम् ॥ देवासुरमनुष्याश्च सिद्धविद्याधरो रणाः
॥ १६ ॥ मया विलोकिता राजन् भस्मसाच्च भवन्ति ते ॥ तुष्टो हंतवराजेंद्र तपसा
पौरुषेण च ॥ १७ ॥ वरं ब्रूहि प्रदास्यामि यथेष्टं रघुनंदन ॥ ॥ दशरथ उवा-
च ॥ ॥ रोहिणीं भेदयित्वा तु न गंतव्यं त्वया शने ॥ १८ ॥ सरितः सागरा-

श.
३२

धैवयावच्चंद्रार्कमेदिनी॥ याचितंतु मया सौरे नान्यमिच्छाम्यहं वरम् ॥ १९ ॥
एवमस्तु शनिः प्राह वरं दत्त्वा तु शाश्वतम् ॥ प्रार्थ्य चतुर्वर्त्सजाकृतकृत्यो भवन्त-
दा ॥ २० ॥ द्वादशाब्देन दुर्मिसंभवविषयतिकदा च न ॥ कीर्तिरेषामदीया च वै लोको
तु भविष्यति ॥ २१ ॥ ततो वरं च संप्राप्य तद्दृष्टो मास पार्थिवः ॥ उपतस्थे धनुस्त्य-
क्त्वा भूत्वा चैव कृतांजलिः ॥ २२ ॥ ध्यात्वा सरस्वतीं देवीं गणनाथं विनायकम् ॥
गुरुपादांबुजं स्मृत्वा स्तोत्रं कर्तुं प्रचक्रमे ॥ २३ ॥ राजा दशरथः स्तोत्रं सौरे रिद-
मथाकरोत् ॥ ओम् ॥ नमः कृष्णाय नीलाय शितिकंठनिभाय च ॥ नमः पुरुषगा-
त्राय स्थूलरोमश्चिताय च ॥ २४ ॥ नमो नीलमणिश्रीवनीलोत्पलनिभाय च
॥ नमो नित्यं स्फुटार्ताय तत्प्राय नमो नमः ॥ २५ ॥ नमः कालाग्निरूपाय कृ-
तांताय नमो नमः ॥ नमो योराय रौद्राय भीषणाय करालिने ॥ २६ ॥ नमस्ते सर्व-
भक्षाय बलीमुखनमोस्तुते ॥ सूर्यपुत्र नमस्ते स्तुकाश्याय नमो नमः ॥ २७ ॥

स्तो०

३२

॥ नमो मंदगते तुभ्यं कृष्ण वर्ण नमोस्तुते ॥ तपसा दग्ध देहाय नित्यं योगरताय
 च ॥ २८ ॥ ज्ञानं च क्षोभमस्तेस्तु कश्यपात्मजसूनवे ॥ तुष्टो ददाति राज्यं च रु-
 द्रो हरति तत्क्षणात् ॥ २९ ॥ देवाः सुरमनुष्याश्च पशुपक्षिमहोरगाः ॥ त्वया वि-
 लोकिताः सर्वे दैन्यमाशु व्रजन्ति ते ॥ ३० ॥ शक्रादयः सगराश्चैव मुनयः सप्ततारकाः
 ॥ स्थानं हि दृष्ट्वा भवंत्येते त्वया दृष्टि विलोकिताः ॥ ३१ ॥ देशाश्च नगरग्रामादी-
 पाश्चैव दुर्मास्तथा ॥ त्वया विलोकितास्ते च विनाशं यांति मूलतः ॥ ३२ ॥ प्रसादं-
 कुरु मे सौरे वरार्थं त्वामुपागतः ॥ एवमुक्तस्तदा सौरिग्रहराजो महाबलः ॥ ३३ ॥
 अब्रवीच्च शनिर्वाक्यं तद्दृष्ट्वो मासमास्करिः ॥ तुष्टो हंतव्यं जेदं स्तवेनानेन स-
 व्रत ॥ ३४ ॥ वरं ब्रूहि प्रदास्यामि यथेष्टं रघुनंदन ॥ ॥ राजोवाच ॥ ॥
 अद्य प्रभृतिभ्यो सौरे पीडाकार्या न कस्यचित् ॥ ३५ ॥ देवाः सुरमनुष्याणां पशु-
 पक्षिसरीसृपाम् ॥ ॥ शनिरुवाच ॥ ॥ गृह्णतीति ग्रहाज्ञेया-

स्तेचपीडाकरास्तथा॥३६॥अथत्वत्पार्थितंराजन्युक्तंनैवददामिते॥
 ॥राजोवाच॥ ॥आदिशत्वंरंमत्तंयुक्तमस्मिन्महामते॥३७॥ ॥
 ॥शनिरुवाच॥ ॥त्वयाप्रोक्तमिदंस्तोत्रंयःपठिष्यतिमानवः॥एकका
 लंहिकालंवापीडांसुंचामितस्यवै॥३८॥आवणोमासियोदानंकुर्याच्छ
 निदिनेतथा॥माषांश्चैवतिलांश्चैवदद्यात्तपीडयामिनो॥३९॥पुरुषाश्च
 स्त्रियोवापिमद्भयेनोपपीडिताः॥स्तोत्रमेतत्पठिष्यतिस्मात्वाचविजिते-
 द्वियः॥४०॥पीडांतस्थनचैवाहंकरिष्यामिकदान्वन॥देवासरमनुष्याश्च
 सिद्धविद्याधरोरगाः॥४१॥येपठिष्यन्तिमत्स्तोत्रंनाहंतेषांप्रपीडकः॥यःपु
 नःश्रद्धयायुक्तःशुचिःस्नातःसमाहितः॥४२॥शनिपत्रंसमभ्यर्च्यप-
 तिमांलोहजांमम॥महिनेगंधपुष्पैश्चदीपैर्नैवेद्यधूपकैः॥४३॥तिलमा
 षप्रदानैश्चकृष्णासरभिदानतः॥माषदानंतिलैर्भिथंदद्यान्नैवेद्यमुत्तमं

म् ॥ ४४ ॥ लोहं च दक्षिणां दद्यात्तृषभं च धुरंधरम् ॥ तिलदानेन संतोष्य स्तो-
त्रेणानेन संस्तुतः ॥ ४५ ॥ गोचरे जन्मलम्ने च दशास्वंतर्दशासूच ॥ रक्षाभि-
सततं तस्य पीडामन्यग्रहादपि ॥ ४६ ॥ पूजयित्वा जपेत्स्तोत्रं मूलां चैव कृतां
जलिः ॥ तस्य पीडां न चैवाहं करिष्यामि कदाचन ॥ ४७ ॥ मृत्युस्थानगतो य-
द्दशजन्मगतोऽपि वा ॥ तस्य पीडामत्र भावान्न चैवान्यग्रहादपि ॥ चतुर्थ-
स्थानगो वापि तद्दुस्तौम्यगतोऽपि वा ॥ ४८ ॥ अनेन च विधानेन पीडा मुक्तं जग-
द्भवेत् ॥ वरदं यंतु संप्राप्य राजा दशरथस्तदा ॥ ४९ ॥ मेने कृतार्थमात्मानं नम-
स्कृत्य शनैश्चरं ॥ शनिना समनुज्ञातः स्वस्थानमगमत्ततः ॥ ५० ॥ स्वस्था-
नं च नृपोगत्वा प्राप्तैश्चर्यो भवन्तदा ॥ यद्दं प्रातरुत्थाय सौरे वरि यदा पठेत् ॥
॥ ५१ ॥ पूजयित्वा शनिं चैव तं स्य तुष्यति भास्करिः ॥ सर्वाभीष्टप्रदो नित्यं भवि-
ष्यति न संशयः ॥ ५२ ॥ ॥ ईश्वर उवाच ॥ ॥ कोणश्च पिंगलो बभूवुः

कृष्णो रौद्रांतको यमः ॥ सौरिः शनैश्चरो मंदः पिप्पलादेन संस्तुतः ॥ ५३ ॥ ए
 तानि दश नामानि प्रातः कृत्या ययः पठेत् ॥ तस्य शनिकृता पीडा न भवेत्तु कदा
 चन ॥ ५४ ॥ एतत्ते कथितं देवि माहात्म्यं शनिदेव तम् ॥ सर्वदुःखप्रशमनं स
 र्वभीष्टफलप्रदम् ॥ ५५ ॥ ॥ इति श्रीस्कंदपुराणे प्रभासक्षेत्रमाहात्म्ये
 दशरथकृतं शनिस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ॥ अथ राहुपादः ॥ ॥ गगन उक्ता-
 च ॥ ॥ गुरुं न त्वागिरिं न त्वाहरिं न त्वापुनः पुनः ॥ राहुपूजां प्रवक्ष्यामि प्र-
 ह्वं यः समागतः ॥ १ ॥ आदित्याद्याग्रहाः सर्वे सौहिकेयवशांगताः ॥ तस्याच्च पू-
 जनं वक्ष्ये सर्वपीडाविनाशनम् ॥ २ ॥ अमृतोन्मथने देवा हर्षनिर्भरमानसाः ॥
 क्षीराश्वसुदधिं सर्वे दानवाश्च सुदध्यान्विताः ॥ ३ ॥ उदधेरमृतं जातमसुरैश्च त-
 तं तदा ॥ योषिद्रूपं समासाद्य ददौ देवमणो हरिः ॥ ४ ॥ मोहयित्वा सुरान् सर्वान्
 पाययित्वा सुरान् यदा ॥ तदा राहुः समाज्ञाय चंद्रसूर्योत्तरंगतः ॥ ५ ॥ विभज्या

मृतमाज्ञायराहुं पीतामृतं हरिः ॥ सूचितश्चंद्रसूर्याभ्यां जहार मस्तकं तदा ॥ ६ ॥
द्विधा मृतो ग्रहत्वं च प्रापितो विष्णुना हतः ॥ प्राणिनां दुःस्वदो राहुः पूजनात्क-
स्वदो भवेत् ॥ ७ ॥ तस्मात्पूजां प्रवक्ष्यामि राहोः संक्षेपतो धुना ॥ कृष्णकं ब-
लकृष्णान्नं लोहं लवणमेव च ॥ ८ ॥ ॥ गग उवाच ॥ ॥ राहुर्ग्रहो महा-
भूरः प्राणिनां दुःस्वदायकः ॥ शांत्यर्थं हि सदा पूज्यः सदा रिः सोमसूर्ययोः ॥
॥ ९ ॥ पूर्वोक्तविधिना कार्यं पीदं लोहमयं तथा ॥ कुंकुमेन सदा कार्यो राहुः काय-
विवर्जितः ॥ १० ॥ आयं गौरित्युक्त्वा पूज्यो दिशं नैर्ऋत्यगोचरे ॥ विबुधान्नाश-
नः कालः करालवदनो जनः ॥ ११ ॥ राहुश्चैव सदा पूज्यो दिशं नैर्ऋत्यगोचरे ॥
षट्कोणमंडले पूज्यो गंधपुष्पाक्षतैस्तथा ॥ १२ ॥ फलंतु नारिकेलं च धूपं-
दापयन्तः परम् ॥ नैवेद्यं माषमांसं च घृतं वाथ प्रकल्पयेत् ॥ १३ ॥ दक्षिणां च-
तथा छागं माषांश्चापि प्रकल्पयेत् ॥ ब्राह्मणान् भोजयेत्तत्र माषान्नैः पाय-

सैस्तथा ॥१४॥ विधुंतुदप्रसीदत्वंसदारेशशिसूर्ययोः ॥ शांत्यर्थेतुमयादत्तं
 गृहाणार्धेनमोस्तुते ॥१५॥ करालवदनः श्रेष्ठः सर्वव्याधिविनाशकः ॥ सूर्या
 र्थेतुमया पूज्यः प्रसीदपरपीडन ॥१६॥ प्रौढेसुरेकुलेजातः सिंहारूढोवरः प्र
 भुः ॥ विधिवत्सूजितो देवो मम शांतिं प्रयच्छतु ॥१७॥ तमो मयमहा क्रूर रुद्र-
 सपीनुगामिनः ॥ सर्ववेधहरं देवं स्वभानुं प्रणमाम्यहम् ॥१८॥ स्नानतत्र प्र
 कर्त्तव्यं दूर्वाः कृत्वा शिरोपरि ॥ कथानश्चेति मंत्रेण क्रतुं च वाचं तु सूक्तकम् ॥
 ॥१९॥ रक्तकुंभे समालिख्य सहिरण्यैः सपल्लवैः ॥ प्रतिष्ठाप्य ततः पूजां मंत्रै
 श्च पूर्वतो दितैः ॥२०॥ अन्यैश्च पूर्वमंत्रैश्च त्वभिषेकं घटोद्दृतैः ॥ कांडात्कांडा
 च्चमंत्रेण आज्यहोमं ततः परम् ॥२१॥ आधारावाज्यभागौ च आदिष्टाज्या
 हुतोद्दिश ॥ चरुहोमः प्रकर्त्तव्यो मंत्रेणानेन धीमता ॥२२॥ ततः स्विष्टकृतं
 शांतिहोमस्य पृष्ठतस्ततः ॥ सर्वशांतिमवाप्नोति ग्रहाः सर्वैश्च भगवदाः ॥२३॥

॥ इत्यमृतपंचरात्रे राहु पूजा ॥ ॥ कलश ॥ लोह ॥ दर्भपत्र ॥ मोय्य ॥ मज्जमद ॥
कस्तूरीवालो मृंगराज ॥ दूर्वा ॥ उपलोष्ठ ॥ रक्तवस्त्र ॥ नारिकेर ॥ नषला ॥ अग
रहोर्दूर्वा कुरक ॥ अथ राहु मंत्रः ॥ स्नान इवाणी ॥ लोह ॥ दर्भ ॥ तिलपत्र ॥
कृष्णातिल ॥ मुद्र ॥ हस्तीमद ॥ कस्तूरिका ॥ एतान्येव कुशमूलेति विशेषः ॥
राहवे नमः ॥ ब्रह्मा ऋषिः ॥ पंक्तिच्छंदः ॥ राहुदेवता ॥ रां बीजम् ॥ वेशक्तिः ॥
रां रां रूं रूं रूं रूं ॥ इति षडंगः ॥ ध्यानम् ॥ वंदे राहुं धूम्रवर्णं मर्धकायं कृतांजलि
म् ॥ विकृतास्यं रक्तनेत्रं धूम्रालंकारमन्वहम् ॥ १ ॥ अंगग्रहादिदिक्पालै र्गो
णित्वावरणानि च ॥ ॥ अक्षरसहस्रजपपुरश्चरणम् ॥ दशांशेन आज्य-
होमः ॥ इति राहु मंत्रः ॥ अष्टौ दूर्वासि मिथो दधि मधु घृतान्क्ताः अष्टौ तिलाहु
तयो घृतान्क्ताः अन्नाज्याहुतिसहिता यहुताः तासां होमेन अस्य यजमानस्य
राहुः शांतिदः पुष्टिदः धनदः पुत्रदो वरदो भवतु ॥ सै हि केयस्तमो राहुः कज्ज

लाचलसन्निभः॥ यः पर्वणि महाकायो ग्रसते चंद्रभास्करो॥ विष्णुनायस्य
 मूर्धविंछिन्नो भक्षयतो मृतम्॥ योजितो ग्रहभावेन त्वामहं शरणं गतः॥
 एतां राहुस्तुतिं चैव यः पठेच्च हि जोत्तमः॥ न भवेत्तद्वापीडा तस्यायुश्च प्र-
 वर्धते॥ ३॥ ॥ इति नारदयंचराचोत्तराहुपूजनदानहोमस्तुतिपादः स-
 माप्तः॥ ॥ सर्वैरवड्गुणवर्णनागसहितं धान्यैः फलैः सप्तभिः॥ कूष्माण्डं
 तिलतंडुलाश्च लवणं कस्तूरिकांसर्षपां॥ नारीकेलमुपानहौ शतममणि-
 र्गोमेदकं शय्यकांदद्यात्सीसककृष्णधान्यसहितं राहुग्रहप्रीतये॥ १॥ इति
 राहुदानश्लोकः॥ ॥ अथ केतुस्तोत्रम्॥ ॥ श्रीकेतवे नमः॥ नंदवाच
 ॥ देवदेव जगन्नाथ शूलपाणे वृषध्वज॥ कथयस्व प्रसादेन केतुपूजां विधा-
 नतः॥ १॥ स्नानमंत्राः कतिप्रोक्तः कथं मंत्रं जपेद्दिभ्योः॥ किं प्रमाणं तु कर्त्त-
 व्यं जातकं ससुरवं शुभम्॥ २॥ शतमे चंद्रे सुहृत्ते वा केतुपूजां समा रभेत्॥

चत्वारश्चावणाःकुंभाश्चतुर्दिक्ष्व्यवस्थिताः॥३॥ पीतचंदनलिसंगागं
धतोयेनपूरिताः॥ पंचपल्लवसंयुक्ताःपीतवरुणेणवेष्टिताः॥४॥ पूर्वकुंभे-
तुविन्यस्यचामारीहरिद्रकाः॥ दक्षिणेसहदेवीचमुरामांसिजटातथा॥५॥
॥ पश्चिमेहरितालीचउशीरंतगरंतथा॥ फलमूलसंसंयुक्तमक्षतान्चंद-
नंतथा॥६॥ उत्तरेतुयटेदेयाः सर्वौषध्यश्चसर्वशः॥ अग्निमौलेइषेत्वाच
अग्न्यायाहिमेवच॥७॥ शन्नोदेवीतिचयोक्ताःपूर्वादिक्रमयोगतः॥ पूर्वे
कुंभेथियायुक्तंदक्षिणेज्जामयास्तथा॥८॥ पश्चिमेमधुवातास्त्रिरानोभ
द्रास्तथैवच॥ व्याघ्रचर्मसमास्तीर्याप्यथवावस्तचर्मच॥९॥ रुद्रासनस
मायुक्तःकुशानास्तीर्यतत्रच॥ सफलांवारुणींशारस्त्रंमूर्ध्निधत्वाभिषिं-
चयेत्॥१०॥ एतत्सर्वंप्रयत्नेनवेशयासुत्तरेणतु॥ ऋचंवान्चंचअध्याय
सुत्तरेनाशयणंतथा॥११॥ पुरुषसूक्तंपठन्नेवाकलशैरभिषिंचयेत्॥ रा

हुवत्पूजयेत्केतुं राहुवदानमाचरेत् ॥ १२ ॥ एतत्सर्वमपि प्रोक्तं केतुपूजनमुत्त-
मम् ॥ राहुदेहात्समुद्भूतं तं केतुं प्रणमाम्यहम् ॥ १३ ॥ पूजनात्हरते हरं सर्वं सख-
सौभाग्यवर्धनम् ॥ रौद्रात्मकं तथा योरधूम्बवर्णं महोत्कटम् ॥ १४ ॥ नमामि-
ग्रहराजं च प्रतिष्ठापूजनेषु च ॥ कृतं यद्यधुना स्वामिन् गृहाणार्घ्यं च पूजन-
म् ॥ १५ ॥ ॥ इति मंत्रशारवोक्तं केतुपूजनं समाप्तम् ॥ ॥ अथ पा-
दः ॥ ॥ स्कंद उवाच ॥ ॥ मृत्युपुत्रः शिखीकेतुश्चानलोत्पातस्तस्य ध-
क् ॥ बहु रूपश्च धूम्राभिः श्वेतः कृष्णश्च पीतमृत् ॥ १ ॥ छाया रूपी ध्वजः
पुच्छो जगत्प्रलयकृत्सदा ॥ अदृष्टरूपो दृष्टश्चेज्जंतूनां भयकारकः ॥ २ ॥
नामान्वेतानिकेतोश्च नित्यं यः प्रयतः पठेत् ॥ केतुपीडानतस्यास्ति स-
र्वचोराशिभिर्मयम् ॥ ३ ॥ दानं दद्याद्ग्रहज्ञाय वैदूर्यं केतवे तदा ॥ यः प-
ठेत् प्रयतो नित्यं पक्षं पक्षार्धमेव वा ॥ मुक्तः सर्वभयैभ्योऽपि सर्वान्का-

मानवाभुयान् ॥५॥ ॥ इति श्री स्कंदपुराणे केतुस्तोत्रं संपूर्णम् ॥

॥ श्री आदित्यादि नवग्रहार्पणमस्तु ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥

हैं पुस्तक बापु हरशेट देवळेकर यांणि आपले अपरवान्यांत छापिले. सुकाम मुंब
ई. शके १७७९ विंगलनामसंवत्सरे. ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥

॥ इति नवग्रहविधानफद्दतिः समाप्ता ॥